

Yhteenveto tuloksista: ohjausryhmän haastattelut ja kysely Finna-organisaatioille vision päivittämiseksi

TULOKSET

JOHTOPÄÄTÖKSET

TARKEMMAT TULOKSET

Riitta Peltonen & Maria Virtanen 24.5.2023

Tiivistelmä ohjausryhmähaastatteluiden tuloksista

Tarkemmat haastattelutulokset, ks. sivut 26-38

- Kaikkia Finnna-konsortion ohjausryhmän jäseniä haastateltiin maalikuussa neljään ryhmään jakautuen n. 1-1,5 h kestäneessä haastattelussa.
- Taustamateriaaleina Finnan nykyinen visio vuonna 2019 hahmoteltuine muutosvoimineen ja Sitran megatrendit 2023.

- Nykyinen visio edelleen pääosin validi. **Käyttökokemukseen** tulee panostaa.
- Luotettava tieto merkittävää Finnan brändin kannalta.
- Painotuksia
  - Demokratian, osallisuuden tukeminen Finnan roolina.
  - Tekoäly-läpimurron huomioiminen Finnassa - kuitenkin harkiten huolella, mitä Finnan kannalta merkitsee.
  - Rajapintoja ja dataa korostava näkökulma Finnaan.
  - Kontekstualisoinnin, kuratoinnin merkitys.

Tiivistelmä Finna- organisaatioiden kyselyiden tuloksista

Tarkemmat tulokset s. 39 alkaen

- Vastaajien määrä 46 oli aika alhainen (*yleensä Finnan palvelukyselyyn tullut luokkaa 80+ vastausta, koko KVP:n 200+*)
  - Myöskään sektorien väliset painotukset eivät vastaa normaalia Finnan asiakasorganisaatioiden jakaumaa
  - Statistiikan mukaan kyselyn linkki avattiin merkittävästi laajemmin kuin mitä saimme vastauksia.
- Yleisesti vastauksista nousi esiin etenkin Finnan peruspalveluun liittyviä asioita. Muilta osin kysymykset oli mahdollisesti koettu vaikeiksi.

=> Olisimme taipuvaisia tulkitsemaan, että emme voi pitää vastauksia kunnolla asiakaskuntaamme edustavina

=> Täydensimme kyselyä muutamalla Mentimeter-kysymyksellä kevään 2023 sektoritapaamisissa.

Kaikkien sektorien perspektiivistä vastaajien lukuja dominoivat sektoreista kirjastot

- Isoimpana vastaajaryhmänä kannattaa ajatella yhdistettyä yliopisto-, AMK- ja yhteiskirjastot vastaajia 39%
- Toiseksi isoimpana yleisten kirjastojen vastaajat 37%
- Vastaajissa pienemmät sektorit
  - Museot 23,9%
  - Arkistot 6,5%
  - Muut 4,4%

Vastaajissa dominoivat myös omien näkymien omistajat

- 80% vastaajista on oma näkymä
- 9% on aineistot vain Finna.fissä
- 11% oli vasta mukaantuloprosessissa

	n	Prosentti
Meillä on oma Finna-näkymä	37	80,4%
Aineistomme ovat vain Finna.fissä	4	8,7%
Olemme vasta mukaantuloprosessissa	5	10,9%

	n	Prosentti
<u>Arkisto</u>	3	6,5%
<u>Museo</u>	11	23,9%
<u>AMK-kirjasto</u>	6	13,0%
<u>Yliopistokirjasto</u>	4	8,7%
<u>Korkeakoulujen yhteiskirjasto</u>	3	6,5%
Yleinen kirjasto	17	37,0%
Erikoiskirjasto	0	0,0%
Muu, mikä	2	4,4%

- Kyselyä täydennettiin Finnan toukokuun sektoritapaamisissa muutamalla Mentimeter -kysymyksellä
- Tavoiteena kysyä mahdollisimman yksinkertaisesti, mitä tulevaisuudessa koetaan tärkeäksi, jotta mahdollisimman moni kokisi pystyvänsä vastata näihin kysymyksiin. Asiakaskysely oli koettu vaikeaksi vastata.

Finna on monipuolinen palvelukokonaisuus, joka tarjoaa kulttuuri- ja tiedeaineistoja laajasti kaikille

- Finna perustehtävä on ajantasalla eikä vaadi muutoksia

- **Finna.fi ja alustapalvelu/oma näkymä ovat aika tasavahvasti oleellisia asiakkaillemme, mutta tässä sektorikohtaisia painotuseroja**
  - Kirjastoille alustapalvelu ja oma näkymä ovat laajemmin oleellinen, vaikka Finna.fi koetaan valtaosalle oleelliseksi
  - Museoille, arkistoille muille organisaatioille Finna.fi on laajemmin oleelliseksi koettu, vaikka alustapalvelu ja oma näkymä on valta-osalle myös oleellinen.
- **Reilu puolet alkaa tiedostaa Finnan rajapintapalvelut oleellisiksi itselleen**
  - **Tässä riski, että vastaajat ovat ymmärtäneet rajapintapalvelut eri tavoin (laajemmin yhteentoimivuudeksi) kuin kysymyksen asettelijat tarkoittivat. Rajapintoja koskevissa avovastauksissa indikaatiota tästä.**
- Vajaalle kolmannekselle Europeana on oleellinen palvelu, painottuu museoihin.

(Tähän kysymykseen ei haettu täydennystä Mentimeterillä, joten saatua kuvaa ei voida pitää täysin edustavana.)

- **Alustapalvelun ja oman näkymän koettiin eniten kaipaavan panostusta seuraavan viiden vuoden aikana isoilla sektoreilla korkeakoulut, yleiset kirjastot ja museot**
- **Pienemmillä sektoreilla muut osiot tärkeämpiä**
  - Arkistoilla (täydennettynä menti-kysymyksillä) tärkeimmäksi nousi **rajapinnat**
  - Muilla organisaatioilla **Finna.fi** nousi kärkisijalle
- Alustapalvelun valinneilla erottui kaksi teemaa selkeämmin avovastauksista (+ useita yksittäisiä syitä)
  - **Hallintaliittymä koettiin liian vaikeaksi tai siihen toivottiin ominaisuuskehitystä**
  - Alustapalvelu nyt vain koettiin ylipäättään itselle tärkeimmäksi
- Finna.fin valinneilla erottui kolme pientä teemaa
  - Finna.fillä isoin vaikutus Finnan painoarvoon
  - UI epäselvä ja kaipaa parannusta
  - Tärkeä ja aina voi parantaa
- **Käyttäjryhmistä erityisesti toivottiin panostusta: 1) tutkijoihin, 2) opiskelijoihin ja 3) koululaisiin**
  - Tässä ehkä huomioitava, että nämä saavat painoarvoa koska nämä ovat **monelle sektorille yhteinen nimittäjä** ja painopisteitä mietittäessä aina ei kannata ottaa pelkkiä yhteisiä nimittäjiä
  - Menti-kysely ihan aavistuksen muutti kuvaa siitä, mitkä kolme nousevat vahvimmin esiin yleisemmin. Museoilla ja arkistoilla kuva vahveni. **Isoin muutos oli että yleisten kirjastojen kohdalta nousi voimakkaammin viihdettä itselle etsivät ja viihdettä lapselle etsivät 1 ja 2 sijoille. Museoista nousi voimakkaammin jaetulle kolmannelle sijalle harrastajat ja toimittajat -> signaalia että koulutuksen ja opetuksen rinnalla tulisi ajatella myös vapaa ajan käyttöä.**
  - Yleisten kirjastojen puolella mentin avovastauksissa lähetettiin jonkin verran signaalia tarpeesta keskittyä senioreihin yleisemmin -> Tätä voisi ajatella harrastus- ja viihdekäytön alapainotukseksi.

- Isoin teema joka nousi esiin vastauksista oli: **Rajapinnan hyödyntäminen organisaatioasiakkaiden omissa palveluissa tai yhteistyöprojekteissa**
- Kiinnostava yksittäinen ajatus
  - Puutteellisia metatietoja voitaisiin täydentää tekoälyn avulla, mukaan lukien kuvantunnistus ja Transcribus.
- *Huom! Isossa osassa vastauksia rajapinnat oli ehkä laajemmin ymmärretty merkityksessä yhteentoimivuus ja siten ehkä vastattu vähän ohi aiheen.*

Tähän kysymykseen ei suoraan kerätty lisätietoja mentikyselyissä, mutta epäsuorasti on esiin nostettavissa **teema rajapinnat sekä niiden käyttö tekoälyn ja tutkimuksen kanssa**

- Arkistojen sektoritapaamisessa tästä nousi mentin aikana vapaata keskustelua
- Mentissä kalasteltiin vapaamuotoisemmilla kysymyksillä kehitysteemoja ja yksi esiin nouseva teema on tekoäly ja epäsuorasti rajapintojen kehitys voi olla yksi mahdollinen tapa edistää tätä

Mitä uutta oppimiseen, tiedonsaantiin tai tieteen tekemiseen organisaationne näkökulmasta tulevaisuudessa liittyy?

Kyselyn tulosten pohjalta vaikuttaa, että pääosin että meillä on aika hyvä kuva oppimisen muutoksiin liittyvistä asioista ja esiin nousset asiat vahvistavat oppimise ja tutkimuksen muutosvoimista olevaa kuvaa. Ehkä yleisen sivistystyön ja siihen niputtuvien asioiden voidaan sanoa nousevan vähän vahvemmin esiin, samaten kansainvälisyudessa nousee nyt myös metatiedon automaattinen kääntäminen esiin ja epäsuorasti tekoälyn ja rajapintojen rooli voidaan nostaa tähänkin yhteyteen.

- Korkeakoulujen vastauksista nousi teemat
  - Vahvimmin avoin julkaiseminen
  - Pienempinä teemoina: avoimet oppimateriaalit, digivisio 2030, isompien massojentavoittelu
- Yleisiltä kirjastoilta nousi yksi isompi kattavampi teema, yleinen sivistystyö (sis. Alateemoja kuten elinikäisen oppimisen, oppilaitosyhteistyön, heikoimpien tukemisen)
- Museoilta useampi aika tasa-arvoinen pienempi teema: yleinen sivistystyö (sis. elinikäinen oppiminen), älykkyyys ja kuvallisuuden tärkeys
- Arkistoilla oli kaksi tutkimukseen liittyvää teemaa: kansainvälisyys sekä käyttörajattujen aineistojen käytön mahdollistaminen
- Muilta organisaatioilta nousi yksi teema liittyen kansainvälisyteen ja aineistojen käyttöön englanniksi (myös metatieto, ei vain UI kieli)

Mentikyselyssä tätä ei kysytty näin rajatusti vaan avoimemmalla kysymyksellä kalasteltiin yleisemmin ajatuksia mitä uutta tulisi huomioida ylipäättään. Lähinnä mentin kautta korkeakoulujen teemat saivat vahvistusta. Lisäksi saavutettavuus yleisemmin nousi vahvana teemana korkeakoulujen puolelta. Epäsuorasti vastauksissa näkyi myös tekoäly ja etenkin arkistojen sektoritapaamisen aikana keskustelu yhdisti sen tutkimukseen ja rajapintoihin. Tekoälyn merkitys nousi mentin kautta korkeakoulukirjastojen mentikyselyssä yleisempänä aiheena ja ehkä voisi heidän sektorinsa takia olla myös epäsuorasti nostettavissa tähän yhteyteen.

Jos Finnassa lähdetään kehittämään käyttäjätiedon hyödyntämistä suositteluissa vastuullisiin ja läpinäkyviin käytäntöihin pohjautuen, millainen käyttäjätieto tarjoaisi kiinnostavia mahdollisuuksia tarjota suosituksia?

Kysymys oli selkeästi vaikea organisaatioille vastata ja tämä näkyi EOS vastauksina ja vaustauksina, joissa lähdettiin vastaamaan ihan muuhun.

- Vahvimpana teemana nousi esiin käytös Finnassa: Samassa ja muissa Finna näkymissä
- Toisena teemana nousi kirjastojen lainaus ja varausdata
- Yksittäisistä kommentteista erittäin kiinnostava oli ajatus hyödyntää kiinnostuksen kohteita Kansalliskirjaston muissa palveluissa kuten digi.kansalliskirjasto.fi:ssä
- Joukosta selkeästi erottui teema jossa ylipäätään suhtaudutaan kriittisesti käyttäjätiedon keruuseen ja suosituksiin

Kysymys luultavasti oli vaikea organisaatioille vastata ja näkyi vastauksien vähyytenä. Tämä luultavasti aihepiiri josta organisaatioilta puuttuu asiantuntemusta

Annetuista ehdotuksista nousi kolme pientä teemaa

- Kuvailun automaattinen rikastaminen
- Hakujen avustaminen
- Suosittele

Yksittäisiä teemoja: puheen tunnistus (input), automaattiset kielikäännökset metadatalle, personointi, tunnistusapu mikäli yrität etsiä tekoälyn keksimiä olemattomia lähdeviitteitä

Mentikyselyssä tätä aihetta ei kysytty näin rajatusti vaan yleisemmin kalasteltiin uusia ajatuksia.

- *Arkistojen puolella tekoäly nousu keskusteluissa esiin ja sitä yhdistettiin tarpeeseen kehittää rajapintoja, jotta dataa voidaan ohjata erilaisille saatavilla oleville tekoälytyökaluille muualle.*
- *Korkeakoulukirjastojen puolella tekoäly nousi esiin yleisempänä teemanajana ja kenties sektorista voisi vetää johtopäätöstä hakujen avustamisen/suosittelun suuntaan.*

Kyllä	Ei	EOS
13% (6kpl)	37% (17kpl)	50% (23kpl)

- Arkisto: Arkistosektorilla mm. Transcribus ja Time Machinen alaiset hankkeet hyötyvät tekoälystä.
- Arkisto: Digitoidun aineisto laadun valvonnassa ja sisällön analysoinnissa. Osatoteuttajana Kansallisarkiston hankkeessa.
- Korkeakoulujen yhtenäiskirjasto: Erilaisia oppimiseen ja tutkimuksen kehittämiseen liittyviä projekteja
- Museo: Helsinki Biennaaliin tekoälyyn pohjautuva online-teos
- Museo: Kuvantunnistus

(Mentikyselyllä ei kerätty tähän lisätietoja)

Kysymys luultavasti oli vaikea organisaatioille vastata ja näkyi vastauksissa siinä, että isoin osa toiveista ei oikeastaan ollut isompia teknologia hyppäyksiä vaan aika ydinpalvelun kehittämiseen liittyviä pienempiä asioita

- Yhtään yhteistä isompaa uutta aluetta ei noussut esiin
- Yksittäisiä isompia kehityssuuntia: haravoinnit kv-kannoista, puheentunnistus, mobiili appi,
- Pienempiä peruskehitystoiveteemoja: hallintaliittymän kehitys, helppokäyttöisyys ja saavutettavuus, virtuaalisuus/pelillisuus, kaverilainat
- Muuta yksittäistä ei teknologista kehitystä
  - Kuvailun/objektin laatustandardit ja niiden ajaminen / koulutus
  - Ansaintalogiikan kehittäminen

Menti-kyselyssä tätä ei kysytty näin rajatusti vaan yleisemmin kalasteltiin puuttuuko visiosta jotain. Sieltäkään ei mitään isompaa muuta yhteistä (kuin tekoäly) noussut ehkä pienempänä teema **vahvempi osallistaminen ja interaktiot käyttäjän kanssa**(esim UI:hin näkyviin jäävien keskustelujen käyminen käyttäjien kanssa) ja **uhat demokratialle ja linkitetty data/bibframe**

Mentissäkin nousi samoja peruskehitysteemoja hallintaliittymän kehitys, saavutettavuus, helppokäyttöisyys, e-aineistot, OA, mobiili ja muutama uusi peruskehitysteema sivustokäyttö (sisällön luonti), sähköinen rekisteröityminen (kirjaston käyttäjäksi), tekijänoikeus tms. rajoitukset

Kyllä	Ei	EOS
17% (8kpl)	13% (6kpl)	70% (23kpl)

Kerro tarkemmin, millaisiin kehityssuuntiin liittyvät hankemahdollisuudet kiinnostaisivat organisaatiotasi?

- Arkisto: Kaikki hankkeet, joiden avulla voidaan nopeuttaa - ehkä automatisoida - kuvailua ja "metatiedoistamista". Ideaalinen tilanne olisi, jos tekoäly tms. hoitaisi kaiken (ainakin tekstiaineistot) ja etsisi "massasta" asiakkaan tarvitseman tiedon.
- Arkisto: AI-utvecklingsprojekt, utvecklande av NKR-funktionen. (*Tekoälykehitysprojekti, NKR-toiminnon kehittäminen.*)
- Museo: Digitaalisen kompassiohjelman tavoitteet tiedostaen. Kaikki 4 kehityssuuntaa tulisi tiedostaa. Museoalan henkilöstön kohdalla standardisointi ja siihen liittyvä kouluttaminen olisi kokoelmahenkilöstölle on kiinnostava kehityssuunta.
- Museo: Taidemuseosektorin tarpeiden kehittäminen yhteisesti
- Museo: "AI + kuvantunnistus, AI + paikkatieto, ontologiatyö"
- Museo: "Kuvataidekentän ja taiteilijoille suunnatut hankkeet, jotka tukevat aluetaidemuseotyötä.
- Museo: "Organisaation oman Finna-näkymän muokkaus on tällä hetkellä vaikeaa. Olemme kiinnostuneita mahdollisuuksista kehittää näkymän muokkausta helppokäyttöisemmäksi. Lisäksi olemme kiinnostuneita mahdollisuuksista loppukäyttäjien osallistamiseen ja vuorovaikutteisuuteen."
- Museo: En osaa sanoa

(Tähän ei keräty lisätietoa mentillä)

- Arkistoille ja museoille selkeästi tärkeää
- Kirjastoille ja muille ehkä jonkin verran
  - **Hajonta hyvin suurta**, erityisesti yleisissä kirjastoissa.
    - AMK-, yliopisto- ja yhtenäiskirjastojen joukossa vastaukset väliltä 5-10
    - Yleisissä kirjastoissa väliltä 1-10

Menti-kyselyssä tätä ei kysytty näin rajatusti vaan kalasteltiin yleisemmin mitä uutta visiossa pitäisi olla tai mihin erityisen tärkeä panostaa tulevalla kaudella. Mutta museoiden puolelta tämä nousi pienenä teemana, jonka tulisi näkyä vahvemmin visiossa.

- Vastauksissa nousivat hyvin pitkälle samat asiat, jotka oli jo katettu kyselyn aiemmissa osioissa
- Yksittäisiä esiin nousseita teemoja, joita edelliset eivät jo kattaneet
  - Läsnäpalveluiden ja digipalveluiden yhdistäminen
  - Väestön muutokset (ikäntyminen, ulkomaalaistaustaiset)
  - Tietosuoja
- Museoilta:
  - Demokratia ja osallisuus
  - Taustajärjestelmien kehitys
- Muu ryhmältä
  - Finnan käytön laajentaminen OKM:n ulkopuolisille kulttuuriorganisaatioille laajemmin

Menti-kyselyssä tätä ei kysytty ihan näin rajatusti vaan yleisemmin kalasteltiin puuttuuko visiosta jotain. Mutta kysely toi lähinnä **yleisten kirjastojen** osalta pari yksittäisempää teemaa

- Linkitetty data / bibframe
- Finna "sivustokäyttö" I. ei vain hakuja vaan artikkeleja yms.
- Sähköinen rekisteröityminen (kirjaston asiakkaaksi)
- **Reagointi kansallisiin identiteetin hallinnan muutoksiin** (DVV:n tulevat linjaukset ja ratkaisut). Tämä ei päätynyt menti-vastauksiin mutta tästä käytiin keskustelua Mentin aikana.

Johtopäätökset kyselytuloksista

**Finnan perustehtävä on edelleen
aika hyvä ja ajankohtainen**

- Haettaessa painopisteitä ydinpalvelun kehittämiseksi isoille sektoreille **hallintaliittymän ja oman näkymän kehittäminen** on tärkeää. Pienemmillä sektoreilla rajapintojen ja Finna.fin merkitys on suurempi.
  - Yleisesti korostuivat myös avovastauksissa näkymien helppokäyttöisyys ja saavutettavuus, sekä näkymän ylläpitäjän käyttökokemus
- **Rajapintakäytössä** oleellista myös miettiä
  - Mitä asiakas organisaatioiden omassa käytössä on voitava tehdä rajapintojen yli esim. Tulisiko kirjastojen asiakaspalvelutoimintojen olla mahdollista rajapinnan yli
  - Datan ohjaamista tekoälytyökaluille rajapintojen yli
- Kenties tulisi harkita, pitäisikö Finnan alkaa suunnitelmallisesti lisätä ohjausvaikutusta / ohjeistusta kuvailun tason / objektien laadun kasvattamisessa Finnaan tulevissa aineistoissa (heikko signaali)
- Millaista kasvua Finnan tulisi tavoitella kaudella 2025-2028? Keitä siinä kohtaa todennäköisesti on tai voisi olla hypoteettisesti liityntäjonossa.

Vision kärjet vaikuttavat edelleen ajankohtaisilta ja hyvin valituilta

- Yleisen sivistystyön roolin merkityksen yleinen nousu ja miten sen tulisi näkyä visiossa
- Kansainvälisyyteen liittyen: verrattuna edelliseen visiotyöhön nyt myös heikkoja signaaleita toiveista (automaattisista) kielikäännöksistä sisällöille vrt. edellisellä kerralla puhuttiin UI kielestä
- Digitaalinen osallistamisen keinojen kehittäminen on erityisen tärkeää museoille ja arkistoille, mutta esim. idea tasolla olevissa hankeajatuksissa ei noussut esiin yhtään joukkoistukseen viittaavaa ajatusta. Kenties olisi hyvä määritellä tarkemmin millaisia osallistamisen keinoja Finnan tulisi tavoitella kauden 2025-2028 aikana ja rajautua selkeämmin tavoitteisiin, jotka ovat realistisia toteuttaa Finnan päässä.
- Teknologiahypäyksissä organisaatioiden on hyvin vaikea lähettää voimakkaita signaaleja toiveista vaan Finnan tulisi itse olla proaktiivinen hyödyllisemmältä vaikuttavien kehityskulmien esiin nostamisessa
  - Käyttäjän käytöksessä ehkä vahvemmin kiinnostavana hyödynnettävänä nähdään käytös eri Finnoissa ja kirjastojen lainaus/varausdata.
  - Tekoälyn merkitys vahvistuu ja Finnan tulisi reagoida siihen, mutta vielä ei selkää signaalia miten. Mahdollisia näkökulmia
    - Tekoälyn rooli tulee vahvistumaan objektien automaattisessa analysoinnissa ja sen kautta kuvailun rikastamisessa
    - Tutkimuksen työkalut ja rajapinnat niihin
    - Miten tekoäly tulee vaikuttamaan käyttäjien hakukäyttäytymiseen ja odotuksiin
  - Kansalliset identiteetin hallintaratkaisut tulevat todennäköisesti muuttumaan kaudella 2025-2028 ja niihin joudutaan reagoimaan useastakin näkövinkkelistä.

Ohjausryhmähaastatteluiden tulokset laajemmin

Lämmittelykysymys: Finna nykyinen visio laadittiin vuonna 2019. Onko edustamasi ryhmän perspektiivistä tuolloin maalailtu tulevaisuuskuva ja Finnan rooli siinä edelleen validi? Mikä siinä on tärkeintä tällä hetkellä ja mikä taas ei?

- Nykyinen **visio edelleen validi** tai pääosin validi.
- **Edelleen tärkeää:**
  - **Paras käyttökokemus** sai eniten ”mikä tärkeää” -mainintoja.
    - Osa yhdisti tähän yleistä helppokäyttöisyyttä tai käytettävyyttä.
    - Osalla tulevaisuuteen katsova näkökulma, erit. **älykkäisyys, tekoäly**.
  - **Oppiminen tai elinikäinen oppiminen** sanoitettiin itsestään selvästi tärkeäksi.
  - **Avoimuus**, joka tarkentui yleisimmin **avoimeksi tieteen**.
  - **Tiedon saanti**, joka yhdistyi myös **demokratian tukemiseen**.
  - **Osallistaminen tai laajemmin osallisuus**.
  - **Digitaalisten sisältöjen** saaminen mahdollisimman välittömästi Finnan kautta saataville.

Kysymys 1: Pohjamateriaalina haastatteluun oli Sitran megatrendit 2023. Yksi esiin nostettu megatrendi on "Taistelu digivallasta kiihtyy". Näyttäytyykö Finnan visio edelleen tämän trendin valossa ajankohtaiselta? Tuoko tämä uutta huomioitavaa ja mihin Finnan roolin tulisi erityisesti fokuoaitua?

- Ryhmien keskustelut painottuivat eri tavoin, mutta isoimmiksi Finnaan rooliin liittyviksi teemoiksi nousivat:
  - **Käyttökokemus, käytettävyys**, johon yhdistyivät
    - teknologian ajantasaisuus
    - tasaveroisuus digitaalisessa maailmassa (helppokäyttöisyys)
    - aineisto/sisältölähtöisyys
  - **Data ja rajapinnat**
    - Laadukas data ja rajapinnat lisäävät Finnan potentiaalia ja tarjoavat käyttömahdollisuuksia, joihin Finna-käyttöliittymät eivät taivu.
    - Rajapintojen kautta myös digitaaliset objektit esim. tekoälykäyttöön?
    - hajautettu web, reilu datatalous
  - **Tekoäly** jonka potentiaalia Finnaan liittyen pitäisi ottaa haltuun.
    - Yhdistettiin varovaisesti suositteluun.
    - Tekoälyn pitäisi päästä käsiksi digitaalisiin objekteihin - onnistuuko Finnan kautta vai tulisiko tapahtua taustajärjestelmissä?
    - Luotettava ja läpinäkyvä tekoäly sopii Finnan yhteyteen.
  - **Luotettava tieto Finnan brändinä.**

Kysymys 2: Sitran megatrendeissä esitetään uhkakuvina demokratian kamppailu ja hyvinvointiyhteiskunnan haasteet. Samoin nostetaan esiin keinoja, joilla taistella uhkakuvia vastaan ja luoda positiivisempaa tulevaisuutta. Näyttäytyykö Finnan visio edelleen näiden trendien valossa ajankohtaiselta vai tuleeko jotain uutta huomioitavaa? Millainen edustamanne sektorin tai sidosryhmän rooli näissä trendeissä voisi olla ja miten näette, että Finnan tulisi alustana tukea tätä?

- Uudenlainen muotoilu: olennaista, miten Finna edistää yhteiskunnassa laajasti **osallisuutta** luotettavaan, tutkittuun tietoon, kulttuuriperintöön, oppimiseen?
  - Nykyisen vision esiintyvä osallistaminen liian kapea käsite.
  - Tiedon ja aineistojen saatavuus rakentaa luottamusta, läpinäkyvyyttä ja tukee demokratiaa.
  - Kansalaistiede mainittiin tässä yhteydessä.
- Yhteiskunnan kahtiajakautumisen myötä huoli Finnasta osaavan eliitin palveluna: kaivattiin panosta helppokäyttöisyyteen (**käyttökokemus**), mutta myös **kohderyhmäajattelua**, jotta tiedon ja aineistojen äärelle löydetään ja olisi tasaveroiset mahdollisuudet oppia.
- Tiedon ja aineistojen **kontekstualisointi** nähtiin tärkeänä: pelkät kuvailutiedot riitä, ole välttämättä ymmärrettäviä. Teemakokonaisuudet niin tieteessä, kulttuurissa kuin oppimisessa luovat parempaa vaikuttavuutta yhteiskunnassa.
- **Avoin, jatkokäytettävissä** oleva tieto/aineistot edistävät demokratiaa.
- **Moninaisuus**, monipuolisuus yhteiskunnassa, mahdollisesti monikielisyys – miten Finna voisi tukea?

Kysymys 3: Tieteen tekemisen muutokset nousivat esiin nykyistä visiota laadittaessa signaaleista, joita erityisesti visiotyöhön osallistuneet Finna-organisaatioiden ja sidosryhmien edustajat esittivät. Millaisia signaaleja tällä hetkellä näette tieteen tekemisen tulevaisuudessa? Missä asioissa erityisesti Finnan tulisi tukea tieteen tekemistä ja tieteen tulosten leviämistä tulevaisuudessa?

- Finnan **rajapintojen** merkitys nähtiin keskeisenä.
  - Dataintensiivinen tutkimus
- Finnaan itsessään ei järkevää kehittää varsinaiseksi tieteen tekemisen välineeksi.
  - Finna enemmän löytämisen väline, muualla ”työkalut” vakavampaan tutkimiseen.
- **Avointen tiedejulkaisujen** ja muiden avointen aineistojen saaminen helposti käyttöön edelleen olennaista. Julkaisemisessa avoimuuden kasvu jatkunut.
- **Kuratointi** tienä, jolla luotettava, avoin tieto löytää laajemmin käyttöön yhteiskunnassa. Myös **tiedekasvatus** voisi olla keino.
- **Kansalaistiede**
  - Alustoja tälle on jo paljon, halutaanko integroida Finnaan?
  - Laajasti saatavilla olevat **tekoälymenetelmät** myös tasa-arvoistavat tieteen tekoa, luovat mahdollisuuksia myös kansalaistieteelle.
  - Kaikenlaisten kirjastojen rooli kansalaistieteen edistäjänä?
- Tulisiko Finnasta nykyistä paremmin löytyä tutkimustuotosten eri muotoja (esim. tutkimusdata, julkaisuista preprintit)? Onko tämä Finnan rooli?
- Kumppanuusverkostot tieteen tekemisen tukemisessa olennaisia Finnalle.

Kysymys 4: Jos ajattelet Finnan toimintaympäristöä, onko edustamallesi ryhmälle merkittäviä isoja hankkeita, strategisia linjauksia, lainsäädännöllisiä muutoksia tai muita huomioitavia tekijöitä, jotka tulisi huomioida vision päivityksessä? Mitkä ovat isoimmat huomioitavat seikat, joita näet näistä nousevan?

Tätä ei vedetty yhteen, vaan esiin nousseet asiat huomioidaan myöhemmin uusien muutosvoimien synteessissä.

Kysymys 5: Jos pitäisi valita yksi keskustelussa olleista trendeistä ja muutosvoimista, johon Finnan erityisesti tulisi panostaa, jotta palvelu säilyisi kilpailukykyisenä, mikä se olisi?

- **Demokratian** ja osallisuuden tukeminen nousi vahvasti esiin. Tämä yhdistyi luontevasti myös **käyttökokemuksen** parantamiseen.
- Myös kamppailun **digivallasta** nähtiin pohjimmiltaan olevan kamppailua demokratiasta.
- **Tekoäly** myös keskeiseksi nimetty muutosvoima, vaikka vielä ei Finnan kohdalla osata sanoa, mitä se merkitsee.
- Digitaalisten sisältöjen saaminen käytettäväksi myös olennaista kilpailukyvyn kannalta (ei vain metadataa).

- Linkitettyä dataa ei juuri käsitelty, pois lukien muutamia ontologioiden käyttömahdollisuuksiin liittyviä mainintoja.
- Tietoturva tai ekologinen kestävyys, ainakaan suoranaisesti tai kovin painottuneesti.

Missä määrin kysymyksenasettelu ja haastattelutilanne vaikutti, mitä nousi esiin?

- Kohderyhmäajattelua tuotiin joissakin ryhmissä esiin, mutta jäi epäselväksi, tarkoitettiinko personointia.
- Joukkoistamista ei mainittu, mutta kansalaistiede mainittiin useampia kertoja ja joukkoistaminen todennäköisesti nähdään sen osaksi.

Lomakekyselyn tulokset laajemmin

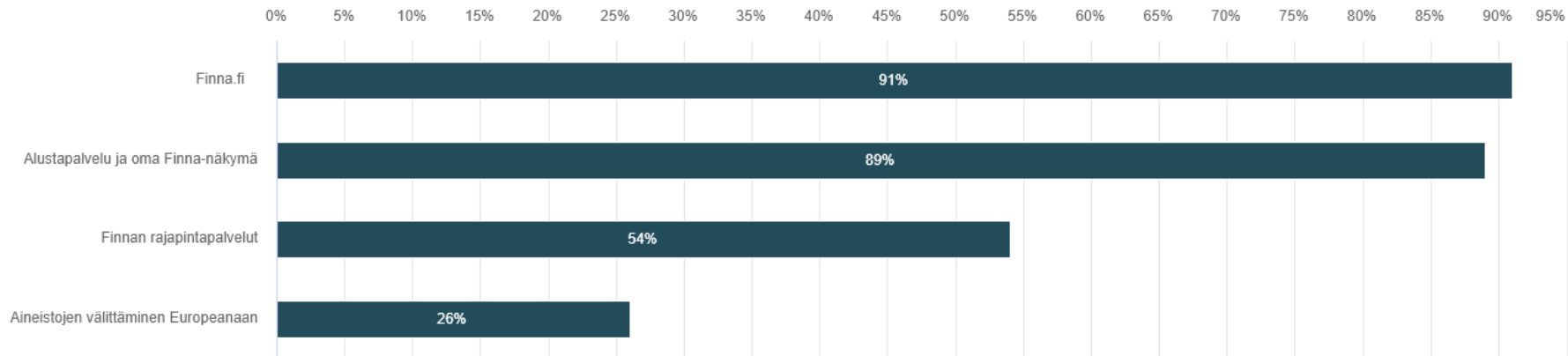
Onko perustehtävä mielestäsi ajantasainen?

- 45/46 vastaajista oli sitä mieltä että Finnan perustehtävä on ajantasainen
- Yksi vastaaja ehdotti, että perustehtävässä tulisi huomioida myös *valtio, hyvinvointialueet ja kunnat*

Mitkä osat Finnan
palvelukokonaisuudesta ovat
organisaatiollesi hyödyllisiä?

Vastaajien määrä: 46, valittujen vastausten lukumäärä: 120

	n	Prosentti
Finna.fi	42	91,3%
Alustapalvelu ja oma Finna-näkymä	41	89,1%
Finnan rajapintapalvelut	25	54,3%
Aineistojen välittäminen Europeanaan	12	26,1%

	Yhteensä	Yleiset kirjastot (17)	AMK- / yliopisto- / yhtenäis-kirjasjastot (13)	Museot (11)	Arkistot (3)	Muu (2)
Alustapalvelu ja oma Finna näkymä	89%	94%	100%	82%	67%	50%
Finna.fi	91%	88%	85%	100%	100%	100%
Finnan rajapintapalvelut	54%	59%	69%	36%	67%	0%
Europeana	26%	12%	15%	55%	33%	50%

Mikä Finnan palvelukokonaisuuden osista kaipaa eniten panostusta tulevana viitenä vuotena?

Mikä Finnan palvelukokonaisuuden osista kaipaa eniten panostusta tulevana viitenä vuotena? - sektoreittain

	Yhteensä	Yleiset kirjastot (17)	AMK / yliopisto /yhtenäis kirjastot (13)	Museot (11)	Arkistot (3)	Muu (2)
#1	Alustapalvelu ja oma Finna näkymä 61%	Alustapalvelu ja oma Finna näkymä 65%	Alustapalvelu ja oma Finna näkymä 69%	Alustapalvelu ja oma Finna näkymä 64%	Finna.fi 34%	Finna.fi 100%
#2	Finna.fi 20%	Finnan rajapintapalvelut 18%	Finnan rajapintapalvelut 23%	Finna.fi 27%	Alustapalvelu ja oma Finna näkymä 33%	Alustapalvelu ja oma Finna näkymä 0%
#3	Finnan rajapintapalvelut 17%	Finna.fi 17%	Europeana 8%	Finnan rajapintapalvelut 9%	Finnan rajapintapalvelut 33%	Finnan rajapintapalvelut 0%
#4	Europeana 2%	Europeana 0%	Finna.fi 0%	Finna.fi 27%	Europeana 0%	Europeana 0%

Mikä Finnan palvelukokonaisuuden osista kaipaa eniten panostusta tulevana viitenä vuotena? – muista näkökulmista

	Yhteensä	On oma näkymä (37)	Aineistot vain Finna.fissä	Liittymässä (9)
#1	Alustapalvelu ja oma Finna näkymä 61%	Alustapalvelu ja oma Finna näkymä 62%	Alustapalvelu ja oma Finna näkymä 75%	Alustapalvelu ja oma Finna näkymä 56%
#2	Finna.fi 20%	Finnan rajapintapalvelut 22%	Finna.fi 25%	Finna.fi 44%
#3	Finnan rajapintapalvelut 17%	Finna.fi 20%		
#4	Europeana 2%	Europeana 3%		

Avovastauksista nousseet vähän isommat teemat

- Hallintaliittymä koetaan liian vaikeaksi tai siihen toivotaan ominaisuuskehitystä yleisemmin (8)
- Alustapalvelu koetaan tärkeimmäksi osaksi palvelua
  - Oma näkymä itselle se tärkein palvelu (6)
  - Oman näkymän nähdään olevan sen matalimman tason palvelu tavalliselle kansalaiselle (3)
- Korkeakoulujen sähköisten aineistojen esittäminen käyttäjälle (2)
- Yksittäiset syyt
  - Alusta 3D aineistoille
  - Digitaalisten palveluiden käytettävyys tärkeää
  - Tarvitaan mahdollisuuksia joukkoistamiseen ja parempaan palautteen keruuseen käyttäjiltä
  - Kilpailukyky Primoon verrattuna
  - Mobiilisovellus ja käytettävyys
  - Parannusta sisällön hallintaan ja kuratointiin
  - Älykkäämpää hakua ja paikalliskokoelmien esiintuontia
  - Näyttö ja käyttörajoitetun aineiston tuki

- Vaikuttaa eniten Finna painoarvoon, demokraattiseen tiedonsaantiin (2)
  - Henkilökohtainen mielipide, mutta Finnan painoarvo kasvaisi mielestäni eniten asiakaskokemusta kehittämällä. Se hyödyttäisi myös alustapalveluiden käyttäjiä, joita ei tarvitse enää "ostaa" puolelleen.
  - Koska Finna.fi on demokratiaa edistävä, kaikkien saavutettavissa oleva, erinomainen palvelu. Pohja kehittämistyölle on siis loistava!
- Oikeastaan ei osaa sanoa (3)
  - Ei vielä olla Finnassa. On viivästynyt syystä jos toisesta. Perusasiat ensin valmiiksi.
  - En osaa sanoa
  - En pysty vastaamaan, koska olemme uusia tulijoita ja kokemuksemme rajoittuu oman aineistomme saamiseen omaan Finna-näkymäämme.

Toimii hyvin, mutta aina voisi parantaa (2)

- Toimii hyvin, mutta voisi olla visuaalisesti linjakkaampi. Ei varsinaista kritiikkiä.
- käytettävyyttä voi aina parantaa, arkistoaineiston luettelotietojen esitystapa ei ole kovin selkeä eikä miellyttävä edes ammattilaiselle ja aineiston tuntevalle, Finna luokkahuone
- Palvelu ei ole selkeä, käyttöliittymä tarvitsee parantamista (2)
  - Palvelun tulee olla asiakkaalle selkeä. Tällä hetkellä asiakkaan eksyvät Finnaan vahingossa kirjaston sivuilta.
  - Teimme valinnan Finna.fi ja 'Alustapalvelu ja oma Finna-näkymä' välillä, koska molemmissa on loppukäyttäjän näkökulmasta merkittävästi kehitettävää käytettävyydessä. Loppukäyttäjän käyttöliittymä on mielestämme kömpelö ja raskas sekä ulkoasultaan ehkä aneeminen tai vanhanaikainen. Toivomme, että käyttöliittymä kehittyy helpokäyttöisemmäksi ja samalla houkuttelevammaksi.

- Ei yhdistänyt rajapintoja tässä yhteydessä API:in tai haravointirajapintaan vaan ennemminkin saumattomaan yhteentoimivuuteen
  - Kansallinen e-kirjasto näkyväksi Finnan kautta?
  - Jotta asiat toimisivat saumattomasti ja olisi hyvä käyttäjäkokemus käyttäjän taustasta riippumatta.

Yksittäisiä ajatuksia

- Kirjastosektorilla olisi käyttöä järjestelmäriippumattomille rajapintapalveluille.
- Se tarvitsisi panostusta, koska tällä hetkellä ei ole mitään tietoa mitä hyötyä siitä voisi olla.
- Viktigt för kulturarkivsarkivena att tillgängliggöra material via Finna som inte är fritt utan kräver identifiering av kunden. *(Kulttuuriarkiston on tärkeää asettaa Finnan kautta saataville aineistoa, joka ei ole ilmaista, mutta edellyttää asiakkaan tunnistamista.)*

Kerro miksi? – Europeana-option valinneet

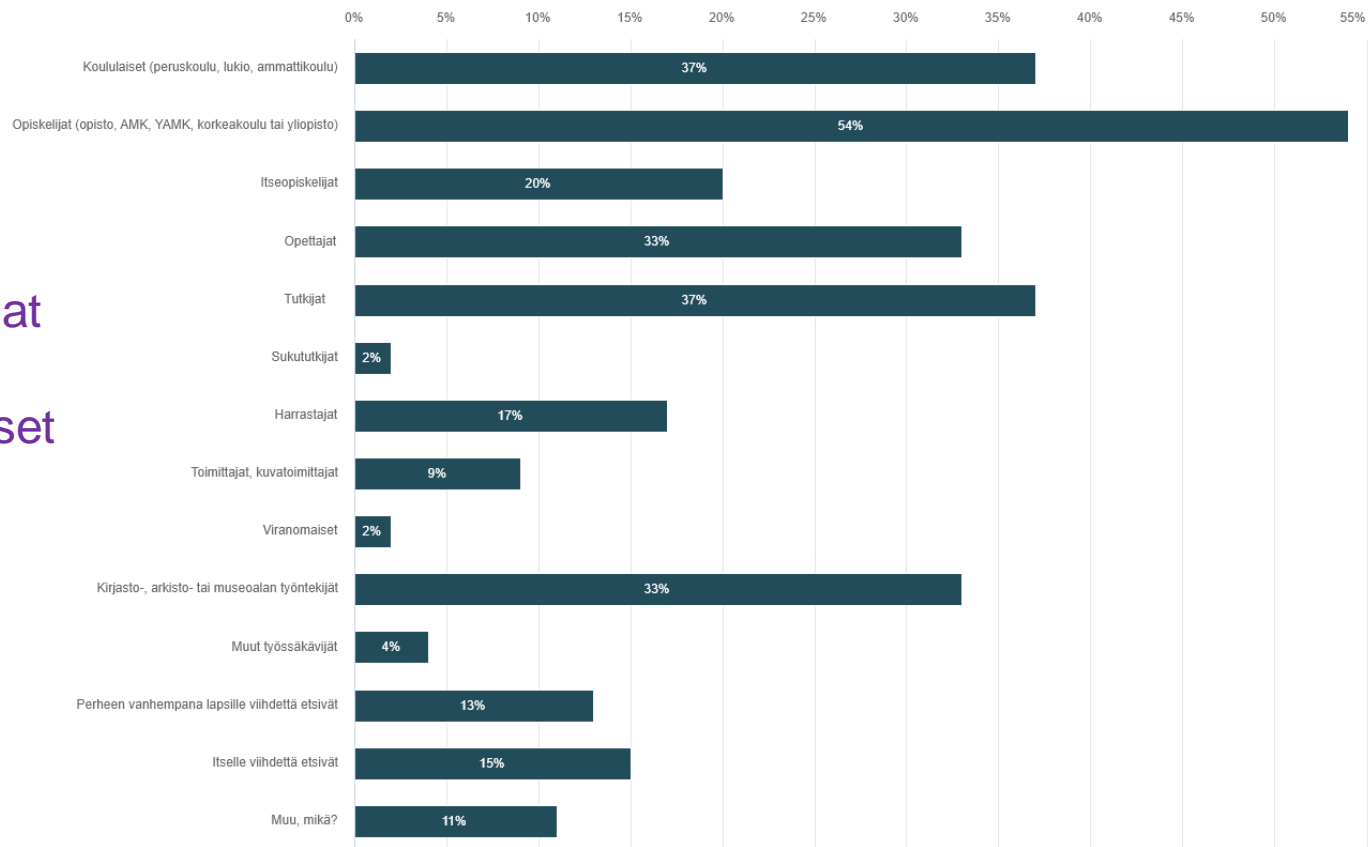
- 1. En tunne Europeanaa ollenkaan. Pitäisi varmaan.
- 2. Aineistomme saavat laajemmin näkyvyyttä Europeanan kautta.

Organisaationi näkökulmasta Finnan
käyttäjryhmät, joihin erityisesti toivoisin
panostusta kaudella 2025-2028 (Valitse
kolme tärkeintä)

- Kaikkien vastaajien vastauksista nousevat top 3 ryhmiksi: Opiskelijat, tutkijat, koululaiset
  - Sektorien koko erojen / vastausmäärien erojen takia riski että jonkin sektorin vastaukset dominoivat
  - Sektoreittain tarkasteltuna top 3 –listalle useimmiten päässeet => samat mutta eri ranking => Tässä painottuvat ryhmät jotka ovat yhteisiä nimittäjiä sektorien välillä (*1 maininta = päässyt yhden sektorin top 3 listalle*)
    - **Tutkijat** 4 mainintaa
    - **Opiskelijat** 3 mainintaa
    - **Koululaiset** 4 mainintaa mutta 2 niistä jaettu sijoja
    - Opettajat 3 mainintaa mutta 2 niistä jaettu sijoja
    - KAM-työntekijät 2 mainintaa mutta 1 niistä jaettu sija
  - Listalla seuraavat ryhmät vaikka rankingissä alemmalla => Vähemmän yhteisiä nimittäjiä
    - Harrastajat
    - Perheen vanhempana lapselle viihdettä etsivät
    - Toimittajat

Kaikki vastaajat

vastaajien määrä: 46, valittujen vastausten lukumäärä: 132

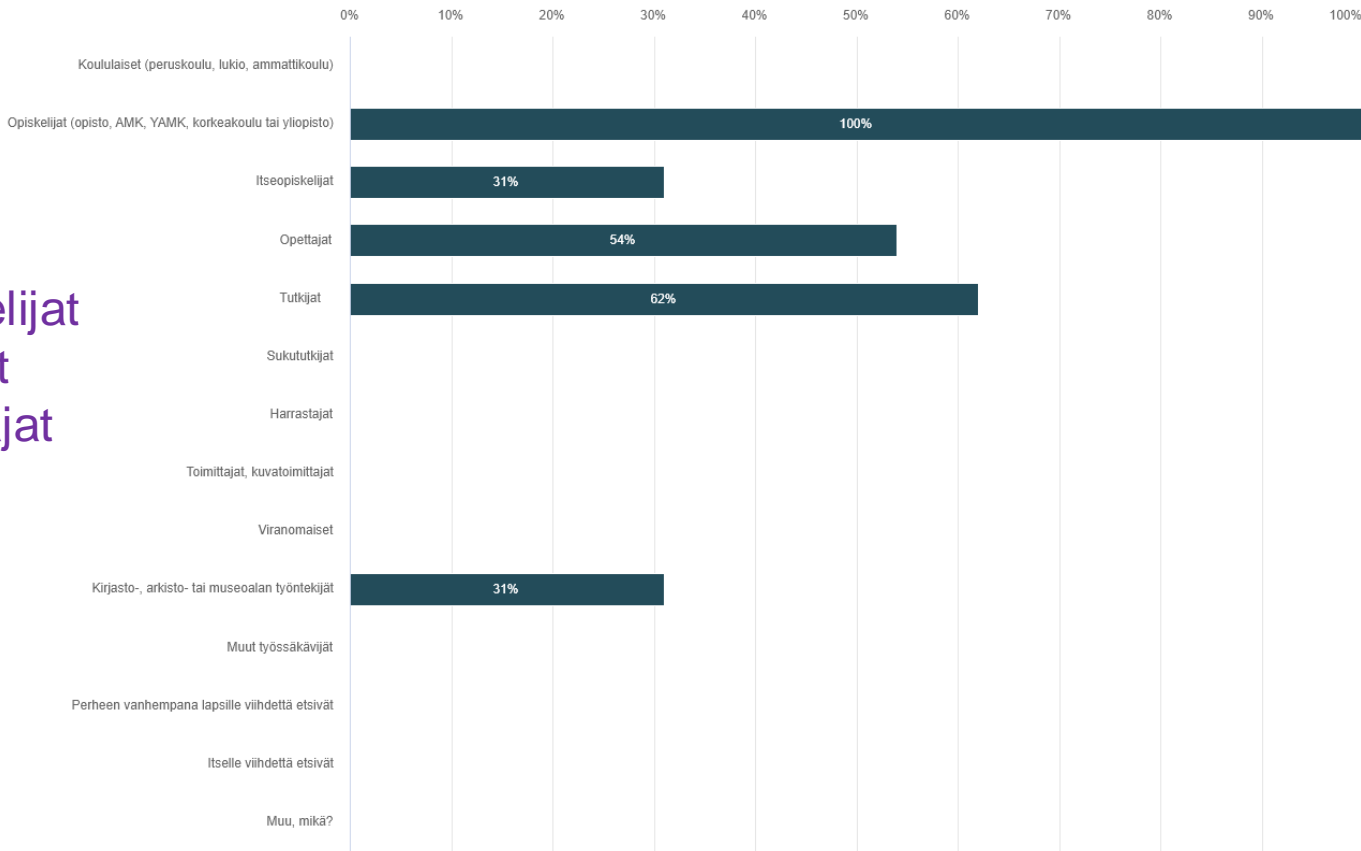

Top 3:

1. Opiskelijat
2. Tutkijat
3. Koululaiset

AMK-, yliopisto- ja yhtenäiskirjastojen perspektiivistä

Vastaaajien määrä: 13, valittujen vastausten lukumäärä: 36

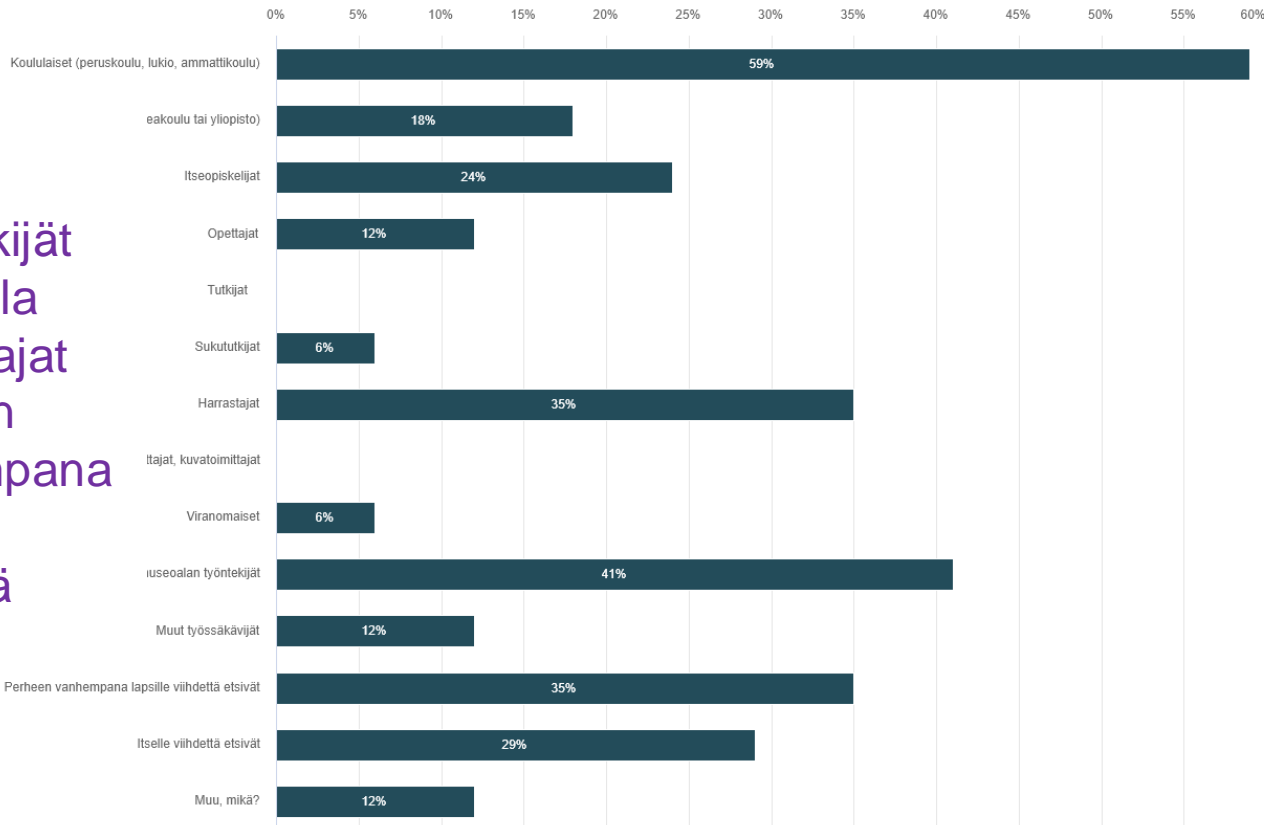

Top 3:

1. Opiskelijat
2. Tutkijat
3. Opettajat

Yleisten kirjastojen perspektiivistä

Vastaajien määrä: 17, valittujen vastausten lukumäärä: 49

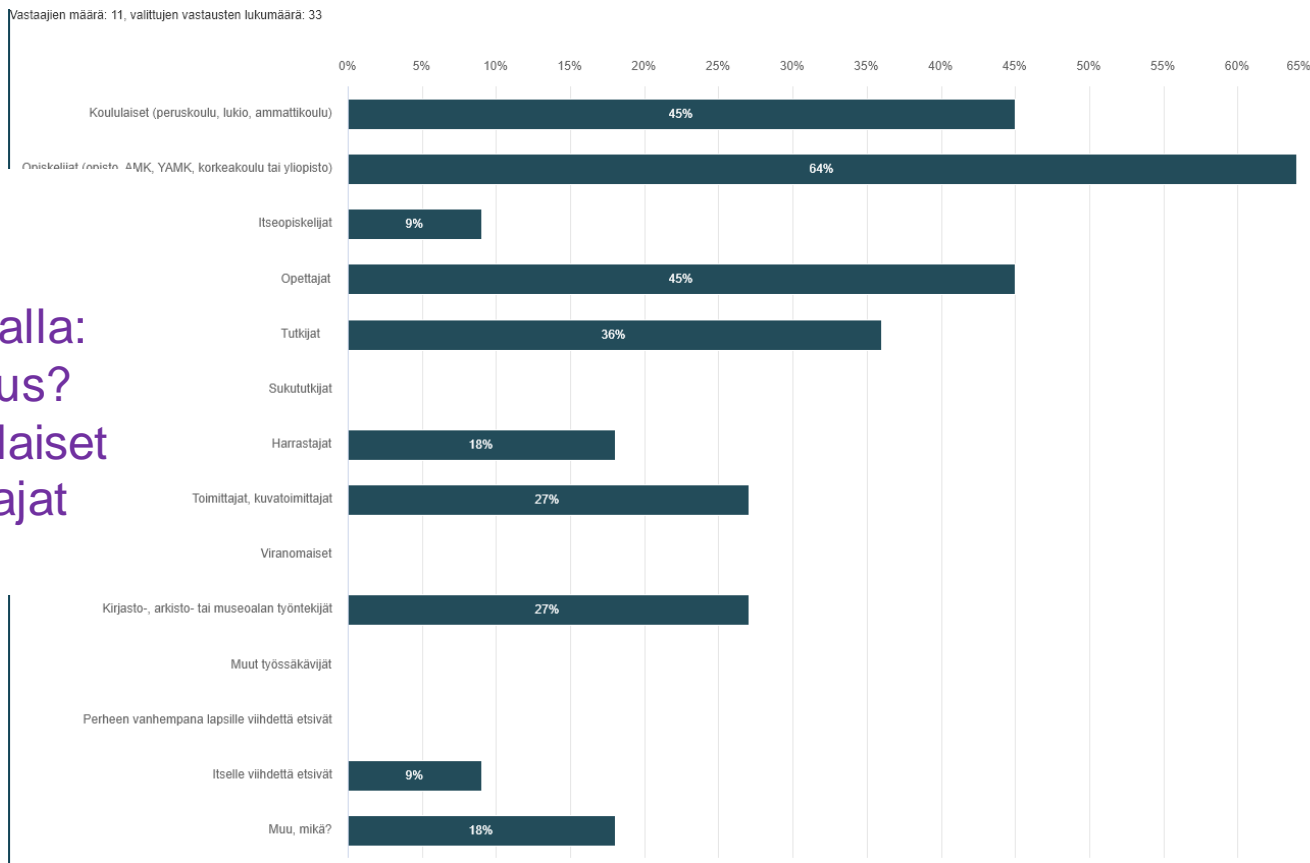
Top 3:

1. Koululaiset
2. KAM-työntekijät
3. Jaetulla sijalla

- Harrastajat
- Perheen vanhempana lapselle viihdettä etsivät

Museoiden perspektiivistä

Top 3:

1. Opiskelijat

2. Jaetulla sijalla:

Kouluopetus?

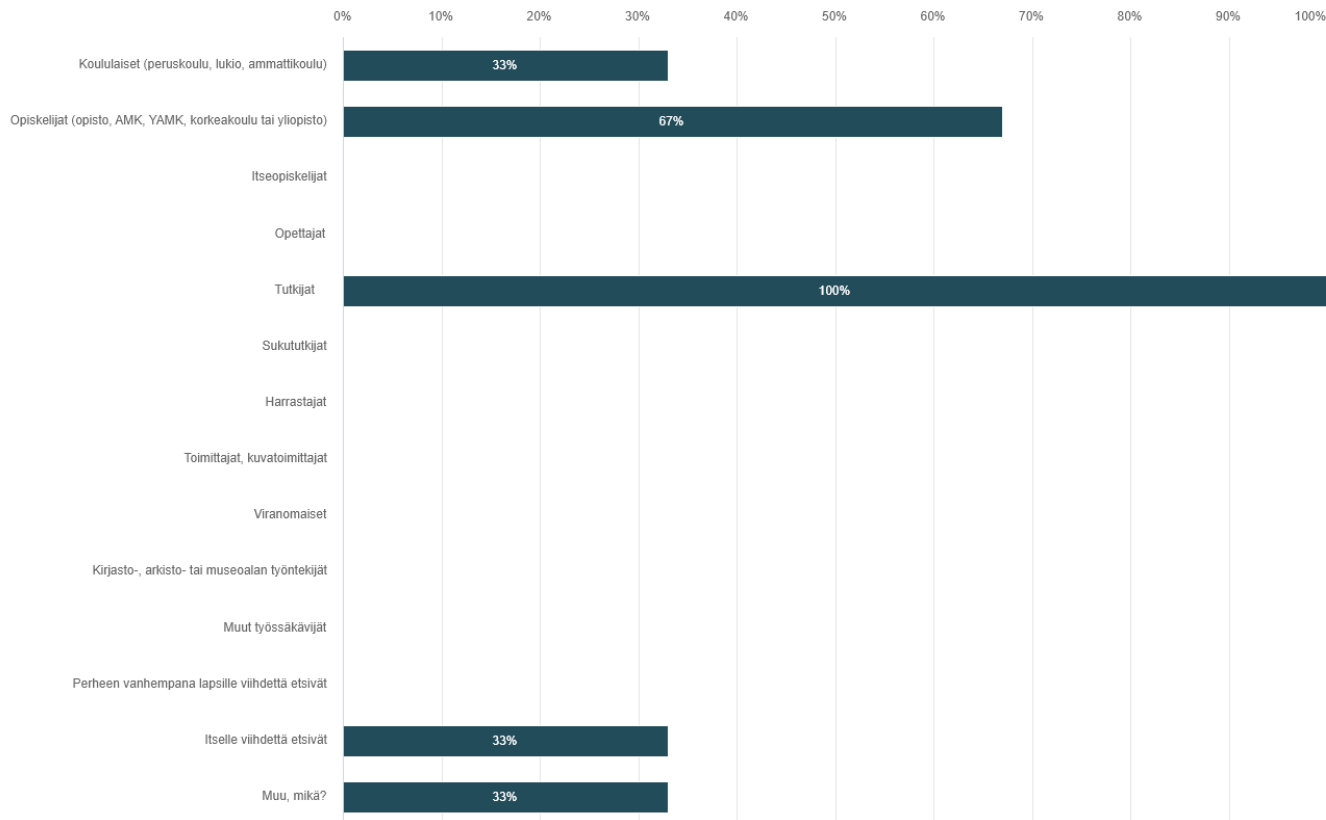
- Koululaiset
- Opettajat

3. Tutkijat

Arkistojen perspektiivistä

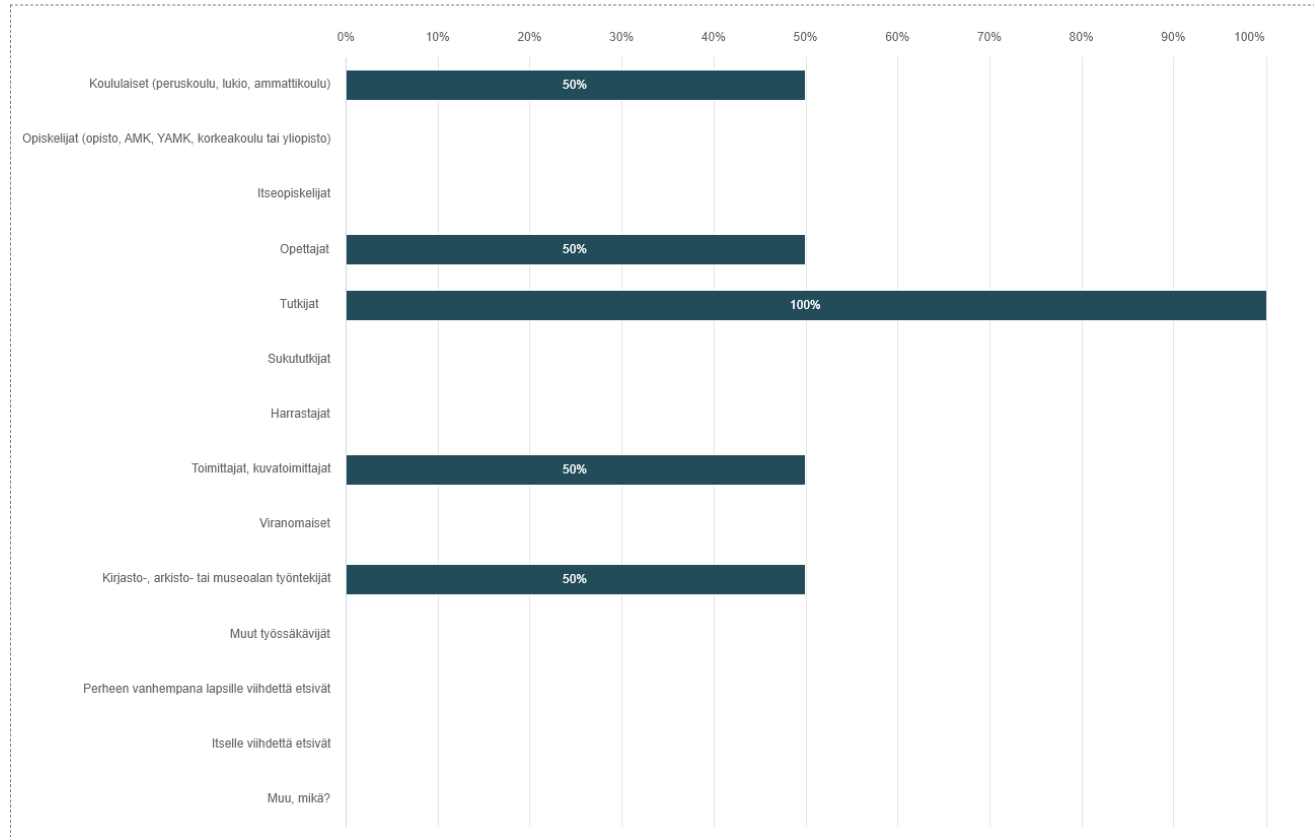
- Top 3:
1. Tutkijat
  2. Opiskelijat
  3. Jaetulla sijalla
    - Koululaiset
    - Itselle viihdettä etsivät
    - Muu

Vastaajien määrä: 3, valittujen vastausten lukumäärä: 8

Muiden organisaatioiden näkökulmasta (2)

Vastaajien määrä: 2, valittujen vastausten lukumäärä: 6

Top 3:

1. Tutkijat

2. Jaetulla sijalla

- Koululaiset
- Opettajat
- Toimittajat
- KAM-työntekijät

Millaisia tulevaisuuden käyttötapauksia näet Finnan rajapinnoille?

11 yksittäistä toivetta siinä merkityksessä missä yritimme käyttää rajapinta termiä tässä

- **Vahvin teema (4): Rajapinnan hyödyntäinen omien asiakkaiden omissa palveluissa tai yhteistyöprojekteissa**
  - Ajattelemme, että tulevaisuudessa on toisaalta kysyntää Helsingin kuvien.fi -tyylisille, ensisijaisesti suurelle yleisölle suunnatuille palveluille ja toisaalta asiantuntijoille suunnatuille, esim. vain yhteen aineistotyyppiin kuten kulttuuriympäristöaineisto rajatuille palveluille.
  - "-Digitaalisten kokoelmapalveluiden kehittäminen, uudet käyttöliittymät ja käyttötappaukset-Julkisen taiteen veistoskartan sovellukset-Yhteistyökumppanit erilaisissa projekteissa, rajapinta on hyvä työkalu kokoelmadatan tarjoamiseen"
  - Yhteinen Finna-mobiilisovellus, kirjastojen välisen kaukopalvelun tehostaminen.
  - erilaiset aineistot tuodaan esille eri paikoissa Finnan ulkopuolella, esim. muissa verkkopalveluissa ja myös "mainoksina", esim. Finna-karusellia voisi hyödyntää näytöllä kirjaston tiloissa
- Yksittäisiä ajatuksia
  - Esim. Europeanaan
  - Tiedon yhdistäminen muihin lähteisiin
  - Mediasivistystyön tekemiseen, suomalaisen kulttuurin edistämiseen, myös maailmalla
  - "Se svaret ovan.Bristfällig metadata kunde kompletteras med hjälp av AI, bl.a. bildigenkänning och Transkribus." ("Katso vastaus yllä. Puutteellisia metatietoja voitaisiin täydentää tekoälyn avulla, mukaan lukien kuvantunnistus ja Transkribus.")

3 ei osannut sanoa tai myönsi että ei tiedä mitään rajapinnoista

Millaisia tulevaisuuden käyttötapauksia näet Finnan rajapinnoille? Millaisen käytön mahdollistamiseen rajapintojen yli tulisi panostaa? - vastaukset jossa rajapintatermi oli ymmärretty toisessa merkityksessä kun kysymyksen kirjoittajat olivat sen tarkoittaneet (9)

Monen vastaajan mielessä rajapintakäyttö ehkä yhdistyi yhteentoimivuuden kehittämiseen laajemmin

- Nyt Finnassa on suurin osa metatietoa. Sekin tietysti hyvä mutta käyttäjät haluavat päästä suoraan varsinaiseen digitaaliseen "objektiin". Tässä on tietysti useasti lainsäädäntö esteenä. Mutta jos vahvan tunnistautumisen kautta asiakas pääsisi (lainsäädäntö sen sallisi), asiakas pääsisi laajemmin digitaaliseen aineistoon. Asiakkaiden käsitys nykyisestä Finnan käyttöliittymästä. Heidän toiveet käyttöliittymän kehittämisessä?
- suomalaisten avoimien julkaisuarkistojen saaminen Finnaan yhä kattavammin
- Liikkuva kuva, podcastit, tutkimusdata...
- moni-organisaatiokäyttäjien sujuvampi liikkuminen sisällöissä & kirjautumisissa.
- Mitä jos kirjastokortti olisi jatkossa Finna-kortti, joka olisi tietystä organisaatiosta riippumaton? Tähän ei päästä vielä muutamaan vuoteen, mutta 10-15 vuoden päästä?
- esim. avoimesti julkaistuja eri tieteenalojen aineistoja helposti luettaviksi/tutkittaviksi ja näkyviksi yleisten kirjastojen omiin hakupalveluihin
- Juurikin kansallisen e-kirjaston, aineistot näkyväksi ja haettavaksi Finnasta ja yleisten kirjastojen aineistohaun kautta. Yhden luukun palvelu, jossa kaikki formaatit löydettävissä.
- Tekoälyavusteiset suosittelupalvelut lainahistorian perusteella. Tunnistautuminen tuskin myös katoaa minnekään.
- Ei mikään uusia asia, mutta varastokirjaston aineistojen tilaaminen/selaaminen omassa näkyvässä voisi sujuvoittaa entisestään

Mitä uutta oppimiseen, tiedonsaantiin tai tieteiden tekemiseen organisaationne näkökulmasta tulevaisuudessa liittyy? Millaisella kehityksellä Finnan tulisi tukea organisaatiotasi tässä muutoksessa?

- Vahvin vastauksissa näkyvä teema oli **Avoimet aineistot** (4 mainintaa)
  - Haravointi laajemmin, saatavuuden näyttäminen käyttäjille
- Avoimien oppimateriaalien löydettävyys (3)
- Digivisio ja korkeakoulurajat ylittävä oppiminen (2)
- Myös suuremman yleisön tavoittelu (2)
- Yksittäiset ajatukset
  - Tekoälyn kehittymistä ja sen mahdollisuuksia
  - Korkeakoulut voisivat ylipäätään panostaa e-aineistojen hankintaan yhtäläisesti

- Vahvimpana teemana (7) nousi yleinen sivistystyö ja sen tukeminen: elinikäinen oppiminen, oppilaitosyhteistyö, heikommassa asemassa olevien tukeminen
- Yksittäisiä nostoja oli
  - Tekoäly
  - Paremmat haut
- Yksi ei osannut sanoa

Museoiden vastauksissa näkyi ehkä vähän yleisempi perspektiivi kuin kysymyksen asettelussa oli yritetty asettaa

- Useampi pari mainintaa saanutta pienteemaa
  - Sivistystyö ja elinikäinen oppiminen nousi esiin 2 vastauksesta
    - Erityinen viittaus Eurooppalaiseen CHARTER-hankkeeseen ja vinkkaus Finnan rajapintojen merkityksestä
  - Älykkyys
  - Kuvallisuus ja kuvan tärkeys
- Muutama yksittäinen teema
  - Sähköiset aineistot ja palvelut
  - Moniäänisyys ja vuorovaikutteisuus (luotettavuuden rinnalle)
  - Ei osaa sanoa

Useampi vastaus jotka vastasivat kysymyksen aiheen ohi ja enemmän museoiden yleisemmästä tarpeesta

- Finna sivustojen rakentaminen tulisi olla yksinkertaisempaa ja helpompaa. Taidemuseolle tärkeintä on saada kokoelmateostansa kuvia sivustolle ja luoda niihin liittyviä verkkosivuja.
- Finna vaatii vielä paljon kehitettävää. Standardisointi olisi Finna.fi 2.0 keskeinen tavoite. Tallennettavan aineiston tulisi olla erityisesti museoiden osalta tasalaatuisempaa.
- Tavoitteenamme on lisätä aineistojemme laajaa saatavuutta. Sujuva käytettävyys sekä organisaation että käyttäjän kannalta on ensiarvoisen tärkeää
- alueellisena vastuumuseona olemme huomanneet, että aikaisempaa selvästi useammat toimijat, myös ei-ammattilliset ovat kiinnostuneita avaamaan aineistojaan Finnassa.

Kuten museoilla, arkistoillakin vastauksissa näkyi ehkä vähän yleisempi perspektiivi kuin kysymyksen asettelussa oli yritetty asettaa

- Rajoitettu aineisto ja sen käsittelyn mahdollistaminen näkyi kahdesta kommentista
- Tutkimushankkeiden kansainvälisyys nousi yhdestä kommentista: käyttöliittymäkieli ja aineistojen ”tägäys” tutkimusryhmän käyttöön

Muiden perspektiivistä (2 vastausta)

Molemmissa kommentteissa oli sama teema, aineistojen löytyminen englanniksi (ei vain käyttöliittymä englanniksi)

Jos Finnassa lähdetään kehittämään käyttäjätiedon hyödyntämistä suositteluissa vastuullisiin ja läpinäkyviin käytäntöihin pohjautuen, millainen käyttäjätieto tarjoaisi kiinnostavia mahdollisuuksia tarjota suosituksia? Esimerkiksi käyttäjän käytös Finna-käyttöliittymissä? Kiinnostuksen kohteet jossain muussa palvelussa, missä?

Kysymys oli selkeästi vaikea organisaatioille vastata ja tämä näkyi EOS vastauksina ja vaustauksina joissa lähdettiin vastaamaan ihan muuhun

- **Vahvimpana teemana nousi esiin käytös Finnassa: Samassa ja muissa Finna näkymissä**
- Toisena teemana nousi kirjastojen lainaus ja varausdata
- Yksitäsistä kommentteista erittäin kiinnosava oli ajatus hyödyntää kiinnostuksen kohteita Kansalliskirjaston muissa palveluissa kuten digi.kansalliskirjasto.fisä
- **Joukosta selkeästi erottui teema jossa ylipäätään suhtaudutaan kriittisesti käyttäjätiedon keruuseen ja suosituksiin**

Kahta selkeää lähdettä ehdotettu

- Google Scholar, miksei tietyin varauksin myös Google,
- Myös erilliset kirjastojen tietokannat, joista haetaan suoraan.

Kolme varovaisuuteen kehoittavaa kommenttia

- Suosittelut vinouttavat tarjontaa ja joku todella relevantti tieto jää piiloon - sellainen pitäisi olla vain valinnainen
- Minun mielestäni tässä kannattaisi olla varovainen, ja hyödyntää lähinnä tietoja joiden käyttäjä voi olettaakin olevan suosittelun pohjalla. Tallennetut suosikit jne.
- ... mutta käyttäjän tulisi olla mahdollista valita milloin käyttäjätiedon keruu on päällä ja mitä hyötyä siitä hänelle on.

Kolme vastausta joissa joko ei osattu sanoa tai ehkä ei oltu täysin ymmärretty kysymystä

- Erilaiset käyttötutkimukset, kuinka opiskelijat käyttävät finnaa ja mistä he ylipäätään alkavat tietoa hakea.
- Omien käyttöliittymien ja valtakunnallisen finna.fi:n suosikkien hallinnoin yhdessä paikassa jne.
- En valitettavasti osaa visioida.

- Vain kourallisessa vastauksia oli ehdotuksia, mutta niissä joissa oli useampia ideoita
  - **Käyttäjän käytös Finnassa: Haut, arvostelut, kiinnostusta herättäneet tietueet** (7 mainintaa)
  - **Lainaus ja varausdata (3 manintaa)**
  - Goodreads (1 maninta)
  - Muut kirjapalvelut (1 maininta)
  - Muut viranomais ja kulttuuripalvelut palvelut (1 maininta)
- 2 vastausta kehoitti varoasuuteen
- 1 ehdotti käyttäjälle manuaalista profilointimahdollisuutta

- Aineistosuosituksset toki Finna-käyttöliittymissä
- Kysymys tehty liian vaikeaselkoisesti! Vaikea vastata.
- Millaiset käyttäjät jakavat tietoa eteenpäin? Millaiset käyttäjät eivät lainkaan pysähdy mihinkään sisältöön? Puuttuuko jokin käyttäjäryhmä?
- Räätelöidyt lukuvinkit.
- Verkon käytetyimmät/parhaimmat kirjallisuuspalvelut ja käyttäjien arvostelut Finnassa parempaan hyötykäyttöön.

- Vain 2 vastauksessa annettiin ideoita, mutta toisessa niitä oli useampi
  - **Käytös Finnassa: Haut omassa näkymässä ja muissa Finnoissa**
  - **Kirjastojen lainausdata**
    - Mistä käyttäjä on saapunut Finnaan
  - Kiinnostuksen kohteet esimerkiksi erilaisissa somepalveluissa, Pinterest, yms.
  - Käyttäjän itse määrittämät kiinnostuksenkohteet (2 mainintaa)
- 2 Varoittavaa kommenttia
  - Tärkeää pystyä myös rajaamaan tai jättämään pois: eri palveluissa käyttäjillä voi olla hyvin erilaiset tarpeet / kiinnostuksen kohteet.
  - Vierastamme esimerkiksi hakukoneen käyttäjätiedon tuomista Finnaan. ...Suositukset eivät kuitenkaan saa korvata tai 'ohittaa' monipuolisia hakuominaisuuksia.
- 2 EOS
- Vastaa ohi kysymyksen
  - Käyttäjien entistä parempi tunteminen on Finnan kehittämisen lähtökohta. Finnaa tulisi kehittää käyttäjävetoiseksi palveluksi, jossa museoilla olisi ansaintalogiikka.
  - Haasteena lienee niiden käyttäjien tavoittaminen, jotka eivät ole jo Finnasta tietoisia tai ole jo hakeutuneet Finnaan itse. Viestintä erilaisten, uusien yleisöjen saavuttamiseksi on avainasemassa. Finna voinee tukea yksittäisiä museoita tässä.

Käyttäjätiedon vaihto Kansalliskirjaston omien palveluiden välillä

- Användardata från digi.kansalliskirjasto.fi kunde eventuellt utnyttjas. Utnyttja kundens tidigare sökning inom en viss tid, föreslår nytt material inom samma tema.
(digi.kansalliskirjasto.fi:n käyttäjätietoja voidaan mahdollisesti hyödyntää. Hyödyntämällä asiakkaan aikaisempaa hakua tietyn ajan sisällä, ehdotetaan uutta materiaalia samassa teemassa.)

- Ehkäpä juuri kiinnostuksen kohteet muissa palveluissa (kansankulttuuri, kuratointi, nykytaide)

Millaista tekoälyn hyödyntämistä näkisit tarpeelliseksi kehittää tai liittää Finnaan tai Finnasta löytyvien aineistojen käyttöön? Kerro ne meille näistä tarpeista käyttäjätarinan muodossa.

Parempien hakujen tekemiseen neuvova (2 mainintaa)

- Tiedonhakijalle saattaisi helpotusta tuoda jonkinlainen työkalu, joka auttaisi häntä purkamaan aiheuttaa osiin hakusanoiksi. Tällaisia on jo olemassa. Kenties myös hakeminen vaikka tutkimussuunnitelmateksteillä.
- "Haku-lausekkeiden tekemiseen. Suuri valtaosta tekee aivan simppeleitä vapaasanahakuja.

Artikkelien metadatan parantaminen (1 maininta)

- E-aineiston metadata on välillä melkoista sillisalaattia. Voisiko AI parantaa/yhteneistää sitä Finnassa?"

Tunnistamaan feikit lähteet jota ei kannata edes etsiä (1 maininta)

- Kyky erotella tekoälyn luomat feikkitiedot aidoista tieteellisistä artikkelilähteistä vähentäisi työtä asiakaspalvelussa, jonne opiskelijan pyyntö paikallistaa artikkeli, jonka tiedot ChatGPT oli keksinyt aiheutti jonkin verran turhaa/ ylimääräistä työtä. Lopulta tarkistimme artikkelin kirjoitt ajaksi väitetyltä, ettei ko. kirjoitusta ollut olemassakaan!

EOS (1 vastaus)

- Sama tässä. Tekoäly on minulle vielä niin uutta, että en pysty nimeämään, millainen tekoälyn hyödyntäminen olisi paras. Tällä hetkellä meillä on käytössä chattibotti. Se toimii tekoälyn avulla. Se rekentuu ja paranee koko ajan, kun sinne lisätään dataa.

Vastaa Ohi kysymyksen (1 vastaus)

- artikkelihaun linkkien kehittäminen (Finnassa näkyisi heti onko haettu artikkeli/aineisto) saatavilla kokotekstinä vai ei, myös e-kirjapalveluista (kuten Ellibs, mutta myös kansainväliset) voisi näkyä tieto Finnassa heti, onko e-kirja saatavilla vai ei (tämä ehkä ei ole tekoälyä, mutta olisi hyvä kuitenkin)

Suositteluisissa

- Tekoälyä voisi hyödyntää esimerkiksi suositteluisissa, käyttäjä voisi kertoa minkä tyyppistä aineistoa tänään etsii.
- Ihmisiä alkaa varsinkin vanhemmalla iällä kiinnostaa kovasti omaan kotiseutuun liittyvä materiaali ja tarinat. Finna voisi osata tarjota kiinnostavia viitetietoja asiakkaalle, joka ei niitä ymmärrä edes hakea.

Kuvailun apulainen / rikastaminen

- Tekoälyn avulla saataisiin tarkempaa kuvailua, joka taas olisi hyödynnettävissä suositteluisissa.
- Asiakasta tiedon etsimisessä opastavana kirjastolaisena esim tekoälyn avulla tehdyt abstraktit kiinnostaisivat

Hakuapulainen

- Jos haku antaa nollatuloksen, mahdollisimman älykäs arvaus, mikä auttaisi eteenpäin.

Personointiin

- Mahdollisuus personoida, ml automatisointia eteenpäin jaossa ja käytössä
- EOS tai en ymmärrä ehdotusta
  - Mitkä ovat vaihtoehdot tekoälyn hyödyntämiseen? Siis mistä voisi valita vastauksensa.

Ei välttämättä tekoälyä vaativia edoituksia, vaan muunlaisia ominaisuusehdotuksia

- Seija on hakenut erilaista historiallista ja sukututkimuksellista aineistoa Finnasta. Nyt hän pohtii mitä tulikaan löydettyä ja jäikö mitään muistiin. Oma tietopankki hauista ja tuloksista ja talletettävien löytöjen kokonaisuus mahdolliseksi.
- Haluan nähdä, mitä muut kirjan tms. lukeneet ovat lainanneet/mistä tykänneet. Kuinka paljon tykkäyksiä tai minkä arvosanan kirja tms. on saanut? Haluan lainausautomaatilla lainatessa tietää, olenko ainannut ko. kirjan jo aiemmin.
- Kirjautuneelle asiakkaalle "näitä kaltaisesi hakevat" ja "näitä saman haun tehneet avasivat".

- Suosituksia
  - "Samankaltaisen aineiston hakeminen eri aineistotyypeistä
  - Samankaltaisen / erilaisen aineiston hakeminen saman aineistotyyppin sisältä
  - "-Kuinka saadaan algoritmi avartamaan mahdollisuuksia eikä rajoittamaan niitä (ns. kuplautumisen estäminen) ?
  - En osaa sanoa. Erilaiset suositukset yllätyksellisistä mahdollisista lisäaineistoista (tai jopa palvelun ulkopuolelta) voisivat olla mielenkiintoisia.
- Puheen tunnistava input
  - puheen tunnistukseen perustuvat haut ja haun rajaukset
  - puheen tunnistuksella toimiva kommentointi"
- Mainostaja (*tulkinta: Viittaa tässä nyt aineistontarjoajan maksulliseen toimintaan kuten näyttelyihin*)
  - Tekoäly voisi toimia markkinoinnin tukena. Järjestelmä tarjoaisi mainoksia hakijan Finnan käytöksen / hakujen mukaan. Tämä tukisi aineistontuottajien ansaintalogiikan kehittämistä.
- Automaattinen kuvailu
  - Automaattisen indeksoinnin työkalut? Esimerkiksi kuvien asiasanoitus"

- Bildigenkänning och Transkribus. Historieforskaren som använder handskrivna texter kunde genom Transkribus få texten transkriberad och sökning i handskrivna dokument. Samma gäller bilder med bristfällig metadata som kunde sökas via bildigenkänning. *(Kuvantunnistus ja Transcribus. Käsinkirjoitettuja tekstejä käyttävä historiantutkija voisi Transkribusin kautta transkriptoida tekstin ja etsiä käsinkirjoitetuista asiakirjoista. Sama koskee kuvia, joissa on epätäydellisiä metatietoja, joita voidaan etsiä kuvantunnistuksen avulla.)*
- Samma med ljud. *(Sama äänen kanssa.)*

- Aineiston kuvailun kieliversioiden tuottaminen

Onko organisaatiollasi tai sektorillasi käynnissä tai suunnitteilla tekoälyyn liittyviä hankkeita?

Kyllä	Ei	EOS
13% (6kpl)	37% (17kpl)	50% (23kpl)

- Arkisto: Arkistosektorilla mm. Transcribus ja Time Machinen alaiset hankkeet hyötyvät tekoälystä.
- Arkisto: Digitoidun aineisto laadun valvonnassa ja sisällön analysoinnissa. Osatoteuttajana Kansallisarkiston hankkeessa.
- Korkeakoulujen yhtenäiskirjasto: Erilaisia oppimiseen ja tutkimuksen kehittämiseen liittyviä projekteja
- Museo: Helsinki Biennaaliin tekoälyyn pohjautuva online-teos
- Museo: Kuvantunnistus

Mitkä muut isommat teknologiset kehityssuunnat voisivat parantaa erityisesti Finnan käyttökokemusta?

Hallintaliittymän kehitys

- Finnan hallintaliittymä helpommaksi - < voitaisiin tuoda enemmän esille juttuja jotka voisivat parantaa käyttökokemusta

Helppokäyttöisyys, saavutettavuus

- Helppokäyttöisyys ja intuitiivisuus. Nykyisellään pitää esim. osata rajata haku aineistotyypillä tai toimialalla, jos hakee vaikka vain museoesineitä. Näistä voisi olla ihan omat välilehtensä tai jossain esillä helpommin kuin nyt.
- Kaikki teknologiat, jotka tähtää parempaan saavutettavuuteen, ovat tervetulleita.

Haravoinnit kansainvälisistä lähteistä

- Kansainvälisen aineiston luettelointitietojen haravointimahdollisuus muista ulkomaisista tietokannoista parantaisi toimintaa.

- Saavutettavuus (2 mainintaa)
- Virtuaali / pelillisuus / tms (2 manintaa)
  - Kolmiulotteisuus, Pelillisuus
  - Virtuaalitodellisuus esim. Street Viewin kanssa.
- Mobiilisovellustyypiset palvelut: ei tarvitsisi kirjautua, halutessaan saisi huomautuksia lähestyvistä eräpäivistä ym.
- Kaverilainat?

- Puheentunnistus
- Mobiilikäyttöisyyden kehittäminen.
- Kuvailun ja objektien laatu:
  - "-Standardisointi, -Museoammattilaisten kouluttaminen standardien mukaiseen toimintaan
- Ansaintalogiikka:
  - Ansaintalogiikan kehittäminen => toimijoiden motivointi entistä paremman Finna - ympäristön kehittämiseksi"
- Käyttöliittymä
  - Pysyttävä mukana kaupallisten verkkopalveluiden käyttöliittymäkehityksessä
- En osaa sanoa

Muiden perspektiivistä (0 vastausta)

- Muut organisaatiot eivät olleet vastanneet tähän kohtaan mitään

Onko organisaatiollasi kiinnostusta lähteä etsimään yhteisiä hankemahdollisuuksia, jotka hyödyttäisivät sekä organisaatiosi että Finnan kehittämistä?

Kyllä	Ei	EOS
17% (8kpl)	13% (6kpl)	70% (23kpl)

Kerro tarkemmin, millaisiin kehityssuuntiin liittyvät hankemahdollisuudet kiinnostaisivat organisaatiasi?

- Arkisto: Kaikki hankkeet, joiden avulla voidaan nopeuttaa - ehkä automatisoida - kuvailua ja "metatiedoistamista". Ideaalinen tilanne olisi, jos tekoäly tms. hoitaisi kaiken (ainakin tekstiaineistot) ja etsisi "massasta" asiakkaan tarvitseman tiedon.
- Arkisto: AI-utvecklingsprojekt, utvecklande av NKR-funktionen. *(Tekoälykehitysprojekti, NKR-toiminnon kehittäminen.)*
- Museo: Digitaalisen kompassiohjelman tavoitteet tiedostaen. Kaikki 4 kehityssuuntaa tulisi tiedostaa. Museoalan henkilöstön kohdalla standardisointi ja siihen liittyvä kouluttaminen olisi kokoelmahenkilöstölle on kiinnostava kehityssuunta.
- Museo: Taidemuseosektorin tarpeiden kehittäminen yhteisesti
- Museo: "AI + kuvantunnistus, AI + paikkatieto, ontologiatyö"
- Museo: "Kuvataidekentän ja taiteilijoille suunnatut hankkeet, jotka tukevat aluetaidemuseotyötä.
- Museo: "Organisaation oman Finna-näkymän muokkaus on tällä hetkellä vaikeaa. Olemme kiinnostuneita mahdollisuuksista kehittää näkymän muokkausta helppokäyttöisemmäksi. Lisäksi olemme kiinnostuneita mahdollisuuksista loppukäyttäjien osallistamiseen ja vuorovaikutteisuuteen."
- Museo: En osaa sanoa

Kuinka tärkeää organisaatiollesi on kehittää tulevaisuudessa digitaalisen osallistumisen keinoja Finnaan käyttäjille?

Kaikki

- Kirjastojen vastaukset dominoi yhteenlaskettua arvoa

Minimiarvo	Maksimiarvo	Keskiarvo	Mediaani	Summa	Keskihajonta
1,0	10,0	7,2	7,0	329,0	2,4

AMK- yliopisto- ja yhteiskirjastot

- Jonkin verran oleellista
- Jonkin verran hajontaa!

Vastaajien määrä: 13

Minimiarvo	Maksimiarvo	Keskiarvo	Mediaani	Summa	Keskihajonta
5,0	10,0	6,9	7,0	90,0	1,4

Yleiset kirjastot

- Valosalle ei niin tärkeää
- Isoa hajontaa!

Vastaajien määrä: 17

Minimiarvo	Maksimiarvo	Keskiarvo	Mediaani	Summa	Keskihajonta
1,0	10,0	6,4	7,0	108,0	2,7

Museot

- Isolle osalle tärkeää (7/11 vastannut 9 tai 10)!
- Jonkin verran hajontaa

Vastaajien määrä: 11

Minimiarvo	Maksimiarvo	Keskiarvo	Mediaani	Summa	Keskihajonta
5,0	10,0	8,5	9,0	93,0	1,9

Arkistot

- Kaikille tärkeää!

Vastaajien määrä: 3

Minimiarvo	Maksimiarvo	Keskiarvo	Mediaani	Summa	Keskihajonta
10,0	10,0	10,0	10,0	30,0	0,0

Muut

- Isoa hajontaa

Vastaajien määrä: 2

Minimiarvo	Maksimiarvo	Keskiarvo	Mediaani	Summa	Keskihajonta
1,0	7,0	4,0	4,0	8,0	4,2

Puuttuiko tästä kyselystä jokin organisaatiollesi merkittävä tulevaisuuden kehityssuunta, jolla on vaikutusta Finnaan? Voit kertoa kehityssuunnasta tarkemmin.

Korkeakoulumaailman muutokset

- Digivisio2030
- (Korkeakoulu)opetus on muutoksessa, joten sen suhteen olisi hyvä olla hereillä. Miten tukea opiskelijaa ja tarjota vuorovaikutusta? Miten tarjota hyvinvointia myös tällä saralla?
- e-aineistojen lisääntyminen ja laajeneminen globaaliksi jatkuu.

Kollektiivisesti itsemme kehuminen enemmän

- Yleisesti sanoen, voisi olla hyvä jollain tapaa tyylikkäästi sanoa, että vaikka ko. palvelu on äärettömän hieno ja toimi va, tarvitsee palvelu toimiakseen
- ammattitaitoisia työntekijöitä. Museo- ja kirjastoalan palkat ovat todella pieniä, mutta sillä pienellä palkalla toteutamme täydellistä palvelua ja niin automaattiselta näyttävää, ettei sen käyttäjä tajua minkälainen työpanos siihen on koko Suomen kulttuurikentällä tehty l. t työpanos näkyväksi ja kuka sen kissan hännän nostaa ellei kissa itse :-)

EOS

- Varmasti kehityssuuntia on, mutta juuri nyt ei tule mieleen.

Väestön muutokset (2 mainintaa)

- Kaikkien organisaatioiden tuleva kehitysnäkymä on väestön ikääntyminen, ikäihmisten käyttöliittymä? Erityisryhmät? Maahanmuuttajien tietopankit?
- Monikielisyys voi kasvaa entisestään. Asiakkailla mahdollisuus valita useammasta kielivaihtoehdosta. Tai kielenkääntöohjelma käyttöön.

Läsnäpalveluiden ja digitaalisuuden yhdistelmät

- "Kohtaava asiakaspalvelu. Miten digitaalisuus yhdistyy läsnäpalveluun? Tapahtumien järjestämisen yhteisöllisyys, välineet ja aineistot hyvän tapahtuman järjestämiseen."

Tietosuoja

- Tietosuoja. Teillä on jo onneksi moni asia hyvällä mallilla, Voi olla että tulevaisuudessa nämä vaikuttavat nykyistä enemmän verkkopalveluiden kehittämiseen.

Osallisuus, demokratia

- Osallisuus, moniäänisyys
- "Tutkimme taidekentän valtarakenteita - voisiko Finna olla kuvataidekentän demokratisaation väline? (En osaa itse sanoa, miten!) Yleisötyön tuominen Finnaan: esimerkiksi taidemuseossa tapahtuvien pajojen sisällön tuotanto Finnassa. Näin voisi laajentaa tämän tiedon jakamista ja säilyttämistä."

Mitä tapahtuu taustajärjestelmissä

- Finnan kehityksen lisäksi huomioitava taustajärjestelmien kehitys ja trendit, tai niiden olisi hyvä olla yhteydessä toisiinsa, jotta saadaan mahdollisuudet hyödynnettyä

Ei varsinaisesti Finnan asiaa

- Finnan tulevaisuuteen liittyen olisi tarpeen avata keskustelu museoiden kokoelmien pitkäaikaissäilytyksestä. Finnas sa näkyvät kokoelmatiedot on tallennettu erilaisille kovalevyille, palvelimille ja kaupallisille alustoille. yleisesti ottaen kokoelmatietojen säilyvyyttä ei ole turvattu riittävän hyvin. Valtion pitkäaikaissäilytyksen avaaminen vuosimuseoiden kokoelmille voisi olla yksi mahdollisuus löytää kestävä ratkaisu.

- Finnan laajentaminen myös yksityisten kulttuuriorganisaatioiden ja järjestöjen käyttöön, siis niidenkin, jotka ovat OKM:n avustusjärjestelmien ja ohjauksen ulkopuolella. Jos ja kun esim. Kansallisarkisto ei otakaan enää yksityisten aineistoja vastaan, syystä tai toisesta, niin ne jäävät "kadoksiin". Jos olisi mahdollista liittyä Finnaan ulkopuolelta, vaikka sitten pienellä vuosimaksulla, aineistot tulisivat helpommin tutkijoiden tietoon ja saataville.

Täydentävän menti-kyselyn tulokset laajemmin

- Arkistot: **9 kyllä**, 0 ei, 1 osittain
- Museot: **12 kyllä**, 0 ei, 5 osittain
- Korkeakoulukirjastot: **30 kyllä**, 0 ei, 6 osittain
- Yleiset kirjastot: **15 kyllä**, 0 ei, 5 osittain

Tuleeko mieleen uusia asioita, joita visiossa pitäisi huomioida

MUSEOT & ARKISTOT

Arkistot:

- *Visio taipuu hyvin tulevaisuuteen*
- **Kestävän kehityksen** näkökulma taitaa olla vanhassa visiossa vain lyhyesti, mutta uudessa tulisi olla korosteussa asemassa
- *Datan määrän kasvaessa valtavasti **suositelualgoritmien** merkitys korostuu entisestään. Tämä onkin huomioitu jo strategiassa*

Museot:

- Ei tule mieleen lisättävää
- **Tekoäly (2)**
  - *Tekoälyn etiikka ja läpinäkyvyys, jos hyödynnetään algoritmeja joko Finnassa tai rajapinnan kautta*
  - *Tekoälyn vaikutukset*
- **Näkyvyys (2)**
  - *Finnan rooli nimenomaan yhteisen kulttuuriperinnön näkyväksi tekijänä*
  - *Kulttuuriperintötyön arvostus ja tunnettuus ja osallistumisen mahdollisuudet*
- **Osallistuminen (3)**
  - *Osallistumismahdollisuudet vielä vahvemmin*
  - *Ei uusi mutta helpompi ja läpinäkyvämpi tapa yleisön palautteeseen – eli osallistavuutta ja läpinäkyvät keskustelut museon kokoelmiin*
  - *Yleisen osallistumismahdollisuudet*
- **Pääsy ei digitaalisiin aineistoihin**
  - *Finna askeleena tietoon muualla (esim kirjastojen kirjat eivät ole Finnassa luettavissa vaan Finnan kautta löydetään eteenpäin)*

Teemoja: Tekoäly (5), saavutettavuus (4), jatkuva-oppiminen ja digivisio (2), OA (2), kansainväliset opiskelijat, uhat demokratialle

- *Jakuvan oppimisen merkitystä ei voi koskaan liikaa korostaa. Myös saavutettavuus tärkeää.*
- Tekoäly
  - *Ääni sekä tekoälylle että saavutettavuudelle.*
  - *Tekoälyn vaikutus tiedonhakuun vaikuttaa. Finnan käytettävyys ja saavutettavuus tärkeitä.*
  - *Tekoäly*
  - *Tekoälyn merkitys tulee lähivuosina olemaan valtavaa, sen painoarvon tulisi olla suurempaa visiossa*
- *Finnan saavutettavuus keskiöön*
- *Digivisio, tekoäly, saavutettavuus, kansainvälisten opiskelijoiden lisääntyminen, kotimaisten väheneminen*
- *Saavutettavuus, pääsy tutkittuun tietoon*
- OA
  - *OA-aineistot*
  - *OA-aineistot*
- *Uhat demokraialle, tiedon luotettavuus jne. Tilanne tuntuu pahenevan. Voisiko Finna tarjota tähän jotain.*
- *Käytän kansalaisena en "kuluttajana"*

Tuleeko mieleen uusia asioita, joita visiossa pitäisi huomioida

YLEISET KIRJASTOT

Esiin nousevia teemoja: **helppokäyttöisyys & saavutettavuus (3), mobiilikäyttö (2), tekoäly (2), rajoitukset (2), e-aineistot (2)**, bibframe, ylläpitäjän kokemus, sivustokäyttö, sähköinen rekisteröityminen

Helppokäyttöisyys, saavutettavuus,

- Palveluiden saavutettavuusasiat
- Yleisten kirjastojen näkökulmasta tärkeintä on helppokäyttöisyys ja käyttövarmuus
- läkkäiden ihmisten taidot usein heikompia joten helppokäyttöisyys

Mobiilikäyttö

- Mobiilikäytön lisääntyminen, mobiilikäytön prantaminen ja helppokäyttöisyys
- Mobiilikäytön sujuvuus ja sähköisen kirjastokortin käyttö

Tekoäly

- Tekoälyn vastuullinen käyttö painoarvoltaan suurempi
- AI vaikutus

Rajoitukset

- Jotenkin esiin tekijänoikeus/käyttöoikeus/digipalveluiden valvonnan/rajoitusten lisääminen. KAM-sektorin yhteinen visio siitä, miten vaikuttaa tekniikkaan sekä sisältöihin näyttäisi puuttuvan.
- Rajoitusten lisääntyminen ja tietosuojan käsitteen muutokset

E-aineistot

- E-aineistojen vaatimukset
- Yleisten kirjastojen e-aineistojen integrointi

Muita yksittäisiä

- Bibframe
- Päivittäjän käyttökokemus huomioitava
- Finna "sivustokäyttö" l. ei vain hakuja vaan artikkeleja yms.
- Sähköinen rekisteröityminen (kirjastojen asiakkaaksi)

- Arkistot: **Finnan rajapintapalvelut 5**, muut 0
- Museot: **Alustapalvelu ja oma näkymä10**, Finna.fi 6 , rajapintapalvelut 1, 1 välittäminen Europeanaan
- Korkeakoulukirjastot: **Alustapalvelu ja oma näkymä 22**, Finna.fi 7, Finnan rajapintapalvelut 2, 0 välittäminen Europeanaan
- Yleiset kirjastot: **15 alustapalvelu ja oma näkymä, 7** Finnan rajapintapalvelut, muut 0

Finna käyttäjäryhmät, joihin organisaationi erityisesti toivoisi panostusta 2025-2028:

- Arkistot: **8 opiskelijat, 5 koululaiset, 5 tutkijat**, 4 opettajat, 3 sukututkijat, 3 KAM-työntekijät, 1 toimittajat, 1 itselle viihdettä etsivät
  - *Opiskelijat/tutkijat suurimpia tietolähteiden käyttäjäryhmiä. Kaikissa visioissa (kaikkialla) on korostettu koulutuksen tärkeyttä, joten tiedon lähteet on tärkeää olla hyvin saavutettavissa*
  - *Olisi tärkeää esimerkiksi palvelun rahoituksen kannalta, että vaikka on hyvä olla painotuksia, Finna palvelisi mahdollisimman laajasti koko kansalaisyhteiskuntaa (tuleva hallitusohjelma?)*
- Museot: **13 opiskelijat, 9 tutkijat, 6 harrastajat, 6 toimittajat**, 5 koululaiset, 4 KAM-työntekijät, 4 opettajat, 3 viranomaiset, 2 itseopiskelijat, 2 itselle viihdettä etsivät, 1 sukututkijat, 1 muut työssäkävijät
  - *Heiltä tulee paljon palvelupyyntöjä*
  - *Harrastajilta tulee paljon kysymyksiä, Finna ei välttämättä ole vielä tuttu*
  - *Opiskelijat saavat luotettavia tietolähteitä. Tutkijat tekevät myös museosta löytöjä. Kuvatoimittajat tuovat rahaa.*
  - *Opisleijat, opinnäytteiden tekijät ja muut tutkijat tuottavat toiminnallaan myös museolle arvokasta lisätietoa*
  - *Mielestäni ammattilaiset ja opiskelijat "löytävät jo" Finnaan (toki heidän käyttökokemustaan voidaan parantaa), mutta palvelua olisi tärkeää kehittää myös "suurelle yleisölle" houkutelevaksi*
  - *Kuvatoimittajat suurin käyttäjäryhmä ja heidän kauttaan kokoelmasisällöt leviävät Finnaa laajemmalle*
  - *Kuvatoimittajilla tulee paljon palvelupyyntöjä*
  - *Harrastajat/sukututkijat eivät laajalti ole löytäneet Finnaa, neuvomme usein asiakkaita Finnaan*
  - *Harrastajilla voi olla korkea kynnyks ottaa yhteyttä museoon*
  - *Harrastajat voisivat potentiaalinen kohdeyhmä*
  - *Tutkijat ja toimittajat tekevät yleisesti aineistosta kiinnostavampaa kertoalla taustoista ja yhteyksistä. Eli kun hekin käyttävät aineistoa muukin käyttö todennäköisesti lisääntyy*
  - *Eniten palveluyyntöjä tulee tutijoilta, harrastajilta ja opiskelijoilta. Myös toimittajilta tulee usein kuvapyyntöjä.*
  - *Koulut käyttävät vain digitaalisia aineistoja. Jos esim Historian tunnille ei löydy aineistoa netistä, aiheen käsittely jää yksioikoiseksi*
  - *Tutkijat ja opiskelijat toivovat Finnaan myös kokoelmatason tietoja (tyyliin TAKON kokoelmakenttä). Hitä varten Finnaan olisi kiva saada mahdollisuus kertoa vielä luettelomattomista kokoelmista*
  - *Vianomaiset alueellisille vastuumuseoille ärkeitä yhteistyötahoja*
  - *Ihmisillä tietoa esim kokoelmaesineistä, olisi hyvä jos saisisivat tuotua tietonsa museon tietoon helposti ja matalalla kynnyksellä*
  - *Meillä on seuraavalla strategiakaudella painoituksena mm aineistojen avaaminen ja tarjoaminen tutkijoille ja tnnnetuuden lisääminen opiskelijoiden parissa*

(Tätä ei kysytty korkeakouluilta, sillä alkuperäisessä kyselyssä oli hyvä vastausprosentti heiltä ja aika selvää että tulos olisi opiskelija, tutkijat, opettajat)

- Yleiset kirjastot: **27% itselle viihdettä etsivät, 22% perheen vanhempana lapsille viihdettä etsivät, 14% koululaiset**, 12% muut työssäkävvät, 8 % itseopiskelijat, 7%, KAM-alan työntekijät, 5% opiskelijat, 5% Muu
  - Seniorikansalaiset toki yhtenä voisi nostaa
  - Muu ryhmä seniorit, joiden taidot usein vielä heikkoja
  - Seniorit ja muun kieliset ovat myös meillä nousset esiin paikallisissa työryhmissä
  - Itseopiskelijat: suuri yleisen kirjaston asiakasryhmä, jolle voisi luoda apua materiaalien etsintään verkkokirjastonkin kautta
  - Itseopiskelijat, muut työssä kävijät, itseopiskelijat. Yleisiä kirjastoja käyttää suuri osa tavallisia asiakkaita joiden tarpeita pitäisi kuunnella. Ja seniorit pitäisi ottaa huomioon paremmin!
  - Työssäkävvät ja itseopiskelijat ovat varsinkin niitä, jotka käyttävät mobiiliversiota työpöytäversion sijaan
  - (muu) Rajapintojen kautta pitäisi pystyä toimimaan muille alustoille finnan organisaatioiden tarjontaa. Käyttäjä ei välttämättä hakeudu eri palveluihin vaan "törmää" sisältöihin muissa palveluissa

- 3 teemaa: **Tunnettuus/Lisää viestintää (4)**, NKR (1), Suosittelemu (1)
  - *Datan määrän kasvaessa suosittelualgoritmien merkitys korostuu entisestään (joko palvelussa itsessään tai joku sovellus rajapintojen kautta)*
  - *Peruspalveluihin ja viestintään. Helppokäyttöinen ja toimiva Finna tutkijasali (NKR) olisi arkistoille tärkeää*
  - *Ainakin enemmän viestintää Finna-palvelusta, jotta yhä useammat löytäisivät palvelun pariin. Myös koulut jotka ehkä hieman vähentäneet käyntejään etäopetuksen muututtua läsnäopetuksesi.*
  - *Parempi viestintä kaikesta*
  - *Finnan tunnettuus kaikesta*

Mihin Finnan kehityksessä tulisi erityisesti panostaa vuoteen 2028 mennessä? - MUSEOT

Teemoja: **kontekstieto & kuratointi (2), tunnettuus / lisää viestintää (2)**, kuvan käytettävyys, palvelu taso, luetteloidottomat kokoelmat esiin, tiedon keruu käyttäjiltä, ohjaavampi haku, teko-äly, tutkittu tieto ammattilaisilta ammattilaisille, keskustelut tietuesivun yhteyteen

- *Kuva-aineistojen käytettävyys*
- *Palvelun tason näilyttäminen (en tosin epäile, mutta hyvä mainita), ootte timantteja!*
- *Tiedon avaaminen molemmista katveeseen jäävistä päistä: luettelimattomat kokoelmat esiin ja kontekstieto jo julkaistuista objekteista talkteen käyttäjiltä*
- *Paremmiin "ohjaavat" ja personoivat hakutoiminnot*
- *Finnan ja tekoälyn suhdetta pitäisi miettiä aktiivisesti, koska jälkimmäinen kehittyy nyt erittäin nopeasti*
- *Tutkitun tiedon välittämiseen, myös ammatilaisilta ammattilaisille. Ei liikaa hörsöjä, kuten kivoja teknisiä kuvannuksia.*
- *Laajentaa yleisön tietoisuutta Finnan olemassaolosta*
- *Finnan tunnettuus seuravalle tasolle jotenkin*
- *Paremmat kuratoitityökalut aineistokokonaisuuksien rakentamiseen ja sisällön kontekstualisointiin.*
- *Kun asiakas kysyy jotakin yksityisohtaa, vastauksen voisi laittaa esineen/uvan yhteyteen ja keskustelu jäisi näkyviin kaikille. 3D-aineistojen hyvä näkyvyys ja käytettävyys.*

Teemoja: **E-aineistot & OA & digivision vaikutus (5), hallintaliittymän räätälöitävyys (3)**, automaattiset kieliversiot, paremmat hautulokset, saavutettavuus, linkitetty data, metatietojen siirtyvyys

E-aineistot & OA & digivision vaikutus

- *Korkeakoulujen E-aineistojen integrointi*
- *Kotimaiset OA-aineistot ja esim ministeriön julkaisut*
- *Sähköisten aineistojen sujuva käyttö*
- *CDI-puolen kehittäminen suhteessa myös avoimeen tieteeseen (usein näkyy täppä "Open Access" muttei linkkiäjne.*
- *OA-aineistojen näkyvyys ja suodatus*
- *Digivision vaikutus korkeakoulujen e-aineistotarjontaan*

Hallintaliittymä

- *Paikallisten näkymien helppo räätälöitävyys*
- *Räätälöitävyys siten, että esim fasetteja voi säätää paikallisesti helpommin. Nyt metadataa ei voi hyödyntää täysillä.*
- *Hallintaliittymän kehitys, enemmän mahdollisuuksia käyttäjälle muokata itse. Esim. Hakukonenäkyvyysasetus puuttuu yhä?*

Yksittäisiä

- *Automaattisesti kolmikielinen asiasanoitus, eli eri kieliversioissa asiasana näkyisi Finnassa kättäjälle valitulla kielellä koska sanastot tukisivat kyllä tätä*
- *Hakutoimintojen kehittäminen. Nyt haut tuottavat epärelevantteja viitteitä turhan paljon.*
- *Saavutettavuus: ruudunlukuohjelmalla pitää voida pystyä käyttämään Finnaa sujuvasti*
- *Metatietojen sujuva siirtyminen eri järjestelmien välillä*
- *Linkitetty data tulee (kai) - miten näkyy Finnassa*

Mobiilikäyttö (6), ylläpitäjän kokemus (3), helppokäyttöisyys (2), Linkitetty data/bibframe (2), suosittelut, Sähköisten aineistojen käyttökokemus, siiloutuminen,

- Näkymien selkeyteen ja helppokäyttöisyyteen
- Aiemmin jo mainitut: Mobiili, alustan kehittäminen helpommaksi meille päivittäjille, suosittelut, bibframe
- Mobiilisovellus x 2
- Kirjastojen käyttöliittymien helpompaan ylläpitoon
- Sähköisten palveluiden ja digitaalisten aineistojen saatavuuden helpottaminen. Ja helppokäyttöisyys sekä mobiilikäytön helpottaminen
- Organisaationäkymien siiloutumisen vähittäiseen pohtimiseen. Miten laaja tarjonta saadaan näkyviin.
- Mobiilikäytön parantaminen niin ettei tarvitse kirjautua joka kerta
- Mobiilikäyttö ja hallintaliittymän käytettävyys
- Linkitetty kirjastodata: esim. bibframe, ontologioiden ja sanastojen ohjaustermeillä haku

Kiitos!

Finna-posti @helsinki.fi

Kansalliskirjasto
Kirjastoverkkopalvelut

[#Finnafi](#)

[@finnapalvelu](#)

[@finnafi](#)

[@finna.fi](#)

[@finna-palvelut](#)

[@finnafi](#)